

Al-destur, sahib-i İmtiyaz: Ahmed
Paya el-Zehir. [Tayyiniyan:
İttihat ve Terakki Cemiyeti]
İstanbul. (Cimri)k

1909 - 2 1 - Urduca
Arapca - Farsca -

H 74

B.C. 304

9 (8 Subat 1909)

Semerat el-fünûn. [Sikaran]:
Abdülkadir Kabanî. Beyrut.

1875 - 2 1

Arapca - Farsca - Hindice

H 74

B.C. 304

XIII, 623 (1304H/1887)

1910/11
استاذ

HAKK EVASELİ - 1
~
HOMBOR

1922

HABE REYNU - 2

1922

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.2

۱۲۰۰ ۳۰۰۰۰ ۳۰۰۰

Feri Prens

Osmanlı taly

1200

30.000

Di Neue Türkei

18.9.1908

3.000

8.10.1907

18.11.1908

10 para 750 lira

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.3

Kienast

کیناست
مکتوب

F. Loeffler
لوپفلر

(14) x x x
x x x
x x x
x x x
x x x

(5) x x
x x
x x

۱۶۱۰ x ۱۹۱۰
۱۶۱۰

(7)

(4) x x
x x
x x

Turgut
Mondell

Hausfrau

16.5.1937

(3) x x
x x
x

(1) x

GIRAGOSYAN, HAY BARPERAGAN MAMULI
ارمن سرود، پندر پندر
3
1
MADNAKI
DUTSYAKH

یا به 2 عبد تدرکی 2 عبد ربه
کتابه به بهان کتبه 1308

1308 . 2 | 1308 . 2 | 1298 . 1
استفاده

1984
908
75

528.29.55
گله خانه

601 حکوم بکده
397 استانبول ای فکله دور
17 مکتبه دور
414 بکده
187 انا فکله
5 حال

1000

کتابه به بایکار

73
101
صاحب کتبه دور
ان کتبه دور
تدرک دور
همه دور
دوره دور
کتبه دور

1908
45
Kulis
شفاقات (هنگام)

Sunç Purçuk
ایلی در کتبه

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.5714

BAYKAR

34 ارف حید تدرکی
17
51

1831 ارف حید تدرکی

MEZDI
DANIYAN
OSMANIYAN
LIROKIR

یاران بکده

ایلی حید ارف
1839 ازب Bidani kidealyala

Diyagik Ganants
Hadug 1905/08
قادر بکده

1875/77
Mimos
gavros

1843
BAYKAR

1872
DIGAYOTS KAMAR
1872
1907

بکده تدرکی

کتابخانه کتابخانه جامع خراسان مشهد
ایران به شماره ...

آئین بیست و هفتم در خانه رسید به مدت

بسیار از دیدن این کتابخانه بسیار متذکر حساب شد

تقدیر انجام آئین بیست و هفتم در خانه رسید به مدت

۰۰۰۰۰۰
۰۰۰۰۰۰
۰۰۰۰۰۰
۰۰۰۰۰۰
۰۰۰۰۰۰

از کتابخانه جامع خراسان مشهد

۴۹۶۲ ضمیمه مقاله شماره ۱۰۸

تقدیر و آئین بیست و هفتم در خانه رسید به مدت ۱۹۸۳

کتابخانه جامع خراسان مشهد

از کتابخانه جامع خراسان مشهد

ایستادگان کتابخانه جامع خراسان مشهد

در خانه جامع خراسان مشهد

ایوانها در کتابخانه جامع خراسان مشهد

ایستادگان کتابخانه جامع خراسان مشهد

دندریک
تورککو عثمانی ایجا فلر لقت

تدریکه دیک طینه کبا صین او زنده چالیندیکه

اولا بدن اوج ستم آیرمه لازمه؟

I - عثمانی ایجا فلرک هودرات ایجده کی اولکلر

عثمانی ط قنده یا سیلانانه غزاة و دیریکلر

عثمانی ایجا فلرک هودرات ان کینه صفات آیدرم:

a- ط قندی بدنه طوغری به دولت ادکلرکله ولایت دیاب نیامه

اولارمه ادارکله بیلانه یل ا

b- عثمانی دولت هقدقا باغک بیلانه ادکلر (رومانیا)

صوت زمانده ره ملجا ستمه کی) Titulaire

II - عثمانی ایجا فلرک هودرات طینه کی

ملکته

a- عثمانی تا بقیته کی خفد ط قنده یا سیلانانه غزاة و دیریکلر

b- عثمانی قلدت ط قنده 4 4 4

III - عثمانی هودرات ایجده یا یانی ل ط قنده

یا سیلانانه غزاة و دیریکلر یونان ته سنده ایرمه

خ زنده

یونانیان زیاد است ۱۰۰۰ - ۲۰۰۰ سال مسوور
از قتلگاه صالیه قریح دور با ۱۸۵۹ سال میلادی
در ۴۶ میلادی خود ساره و شوید لند

A

تورکو با سیلا / با صیه تاریک

معالات اساره و تورکو با صیه اوزیده قدرند در

حالی که تورکو با صیه عثمانی ایضا قدرند شکل

ایده عند لودر اصل کما صایلا نه قدر ملک و

حکایت ایضا قدرند روسی دیکه اوله تورکو ایده سیلا با

با صیه در عثمانی ایضا قدرند مسلم اولدیه اوزره

حکایت ملیته منوب عند صده میدان کله بر وار لند در

و بود دولت یوتوانه تبه لینه دیلان اسم «احتمال مع مدار»

یوا اعتبار یو عا صرک دیدیه با سیلا نه نته و

دیگر کید با سیلا نه قدرند دیکه کتوب انند ~~و با صیه~~

ملیته با صیه ک

دکله عثمانی با صیه در یو با صیه تاریک اب

با سیلا نه قدرند یوا لاده حیدر اما سیدیه نه صده کوشمونه
صده با سیلا نه قدرند عثمانی ایضا قدرند دیکه

صکره کتوبه منوب آریلان و معقل دولت

فان کله ملته کتوبه کتوبه دیدیه با صیه

بهمه تاریخ ایندو ایده موندن ایندو میدان کار که ا

مخاند همه ادارو آ لنگه بولسه موندن

مخاند تدک ادارو کتبه دلیله چینه ختات

وه تاریخی لریه ویرمده بوندن برقی خارجه

یا ایلک بولسه

نظمه یا علی آرا سزیر لدره اوسته لک ده

یا کتبخانه اداروه یا بدیده یا سینه کتبه طبعیه فاند صده که کتبخانه
بو کتبه کتبه سزیرده یا سینه بو کتبه یا سینه یا سینه یا سینه
بیتنه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه
یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه

مذکوره کتبه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه

تورکجه دله طبعیه بو ویردگی اینها فایده کره

رتبه اولمه اداروه 1978 ختات ویردگی

مد بودینه کتبه ایجه بدلیتم

1807
یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه

دنیانه دست بر طبعیه کتبه لریه بوندن یا سینه

یا سینه قولکونه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه

میدونه قلا لریه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه

کتبه اولمه اداروه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه

قولکونه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه

دنیانه قولکونه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه یا سینه

عثمانی ای قلمدان نامکده صرکه بر هیوه دیله
 بیستلانه خیزلک ادرتانه قالیق بی صلیب بر فالده
 آخده، همیورسین اعلانه صرکه مملکته خراط صایید
 صدق روم، ارن - هیود و طاق ^ص کونک دیلانه یلخه
 افکار نالندور. کونک هی بیویک بر دم تکلی ایترک
 حاله، به یوکنه تورکین تورکی طینه خیزه و درگی
 یارقد صایید به قدر ازالته. یوکنه بیلیو سین
 کوز اوندکه طریقه حرم در ایجا طورله دورده بیخه
 اقلیدله ^{ایدنه} احمده ارصدی فارح، تورکی قوندتا ندیک
 ایزد. هیود عیذ بکنده اولمه اوزده یوندک
 قوندتده دی زات و دنیا اییا لیاظه ایس، یوکنه
 هزار کله به دنیا ننه هوقونه دولتریکه یولانه
 ایزتله. یولکندک دولت بآن رفلی ~~بیم~~ بیف صرکرایه
 همیورسین اعلانه صرکه بیویک بر خیز صرک اولانه
 ایزتده تورکی به بیله صرکه ننه. تورکی قوندتا ندیک
 مقدار هوناندی / بیابانی دیله خیزلک ادرتانه قالیق

۱۲/۲

سوزلیجی برتہ اول سے لکھنا ان کے لئے تھا۔
دیکھو کہ ۱۹۱۱ء یوزبیل کے صدر ~~پیرہ کتہہ~~ ~~سکندریہ~~
صدر ~~مائدہ قدر~~ ~~ایک~~ ~~میدہ~~ ~~دب~~ و ~~صدر~~ ~~دوم~~ ~~قریب~~

۱۲/۱

دو ہجرت پر گزرنے پر دوروں کی مثال آئی رہا ہے۔
آئندہ ملتوں کے لیے جو نئے صورتے بنائے جائیں
قابائتہ بنانے اور ان کے ساتھ ساتھ کہ گزرنے
کا خیال ہے۔ عین ان ایسا کرنے کی ضرورت ہے جس سے دوروں

ان آئی رہا ہے۔ ~~کچھ~~ ~~تدوین~~ ~~دیکھ~~ ~~ایک~~ ~~حقیقہ~~ ~~نئے~~ ~~کہ~~

اور اس کے ساتھ ساتھ ~~قبائلی~~ ~~تہذیب~~ ~~اور~~ ~~ادبیات~~ ~~دیکھ~~ ~~تہذیب~~ ~~نئے~~ ~~کہ~~
ادبیات کے اور قدر کے ساتھ ساتھ ادارہ ~~میں~~ ~~ادبیات~~ ~~نئے~~ ~~کہ~~
اور اس کے ساتھ ساتھ

قادریہ ~~نئے~~ ~~کہ~~ ~~ادبیات~~ ~~نئے~~ ~~کہ~~ ~~ادبیات~~ ~~نئے~~ ~~کہ~~

نئے ~~کہ~~ ~~ادبیات~~ ~~نئے~~ ~~کہ~~ ~~ادبیات~~ ~~نئے~~ ~~کہ~~

نئے ~~کہ~~ ~~ادبیات~~ ~~نئے~~ ~~کہ~~ ~~ادبیات~~ ~~نئے~~ ~~کہ~~

نئے ~~کہ~~ ~~ادبیات~~ ~~نئے~~ ~~کہ~~ ~~ادبیات~~ ~~نئے~~ ~~کہ~~

نئے ~~کہ~~ ~~ادبیات~~ ~~نئے~~ ~~کہ~~ ~~ادبیات~~ ~~نئے~~ ~~کہ~~

نئے ~~کہ~~ ~~ادبیات~~ ~~نئے~~ ~~کہ~~ ~~ادبیات~~ ~~نئے~~ ~~کہ~~

نئے ~~کہ~~ ~~ادبیات~~ ~~نئے~~ ~~کہ~~ ~~ادبیات~~ ~~نئے~~ ~~کہ~~

جاری شد در وقت آنکه که شعبه 20 به بدو آمد
صلا جمله بر سال و در یک . از آن زمان تا زمانه
71 بین ادوات اینده و هر چه بدند تا با تقدیم بدیدیم .

به بر خیزه که می نماندست . بدیول با هم ایوالصیا

تدوین - خیزه صاحب ادارت خیزه هیله 1872 و هیله
طلبه و بدو نکرده
اینک ادوات (با هم) و محکم خیزه صاحب ادارت خیزه هیله
ایستاد . نهایت به طردن به عین خیزه صاحب

ادارت هیفارسه بدیولیم . خیزه ز ، معلوم ، لیس
افکار ابدیه بدخیزه 1949 به یان تظلم ایستاد .

1949
1872
2

سه ساله می نماند 77 نه خیزه هیفارسه بد 77

نه 3 کتار 2 هیله بستان دولت رسیده ادوات

توین افادیه 7 دور در . ~~ب~~ بو 7 دور به طریقه

77 نه 3 کتار ^{بر کتار} 20 میل خیزه هیفارسه

هفته صاحب ادوات و 57 نه بو ادارت

طریقه قیال طرطن .. ادوات به بد 20

میل طریقه نه 34 دفعه وقت قیایه نه نه

ادوات : علامه ایده طبرانی اولادین تقیم ایوب علامه

ایده : بو 34 قاپانینه 15 5 5 قشارت

مطالعیت اداره : دوریه اولیه 19 5 اب شهریه

اعلامیه صدکه دفعه بیکتور... شهریه دوریه

بو 19 قاپانینه 17 5 5 9 5 دوریه

نیزه چقار دیو بیلر باقی کلکتر... رو قدر

قریه هر زمانه آرزو اولمکه ، قی ایوبلام بیکتور

بیم تخم چو بر مملکت... چو بر قی قینه بو یلار رو قدر

بیم مملکت ادوات مال در

یوقا دیوه ، ایچ اولور در زدم بیدکده قدر ، تقارک

قینه 1978 نیزه و در کتله با بیله قینه اولور

ایچتیم م کجه (تذریقی) چو دکده 1/4 نغده است لقیق

ده ایچتیم : یوقا قاپانینه ، دوریه دینه چقانه اولور

نیزه و قاپو اولورده 1828 ایچتیم قاپانینه

1929 5 قدر 707 بیده ساده 1807 تذریقی

نیزه و دیگر چقانه اولور تورخ ده کجه نام ایچتیم اولور بیلر ایچتیم

بیم تذریقی قینه تورک مانه ایچتیم یا یا ایچتیم یا یا ایچتیم

تذریقی قدرند نیچو تذریقی ایچتیم ایچتیم ایچتیم

a - احيى قلوبنا بسلفك تجارت اوطارن - عثمانيك
طوبى رائدك بولناك ففنه حكر توت ويا اسلك يا بيدك

b - عثمانيك ادك سنه اشغال او غوصه بيك الله
اشغال موقد بيك يا بيدك يا بيدك (نار اوت
موت . رسولك ط بونه ن . اشغال و عثمانيك
منازلك اشغال و . بيدك بيدك اذيرك
حيثك دفك نية و ديرك)

c - ملكك تانيت اولادك موقدا . و طتر ملكي صفتك
ويا حقدك سعيك ايد بر لشمه اولادك يا بيدك
(تارك بيدك تدر كيه . كلمه و مانقل اور دوس
بيك سعيك يا صه رسولك . بيدك ا اسله تدر كيه
قالا بيدك يا صه رسولك . تدر كيه ده تجار و اصندان
اولادك بيدك ا ايد بيدك ~~اولادك~~)

ويا يايي ملكك

I - عثمانيك اولادك عثمانيك تبتك س ط الله تدر كيه
ديك طيبك ويا تدر كيه . ويا ويا يايي حقدك
تدر كيه حقدك نية و ديرك اذ اولادك .

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.12

بوكونك قدر ويا بيدك نيتك له كور عثمانيك دولتك خدودك
ايچيدك . عثمانيك طيبك ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰
عثمانيك بيدك الفاسك حبه كور ويريك

عالم

3
 1 (2) اٹالیانہ
 2 (4) جرمنیہ
 3 (1) آسٹریا
 4 (6) یونانی
 5 (7) یونانی
 6 (9) ہنگری
 7 (5) آرمینی
 8 (18) فرانسیسی
 9 (10) فرانسیسی
 10 (8) ہندی
 11 (11) روسیہ
 12 (3) انڈیا
 13 (13) ہندی
 14 (16) روسیہ
 15 (15) آسٹریا
 16 (16) روسیہ
 17 (17) روسیہ
 18 (18) روسیہ
 19 (21) روسیہ
 20 (20) روسیہ
 21 (21) روسیہ
 22 (15) روسیہ
 23 (14) روسیہ
 24 (22) روسیہ
 25 (20) روسیہ

- 1 - Albanais - 2 - Allemand - 3 - Anglais - 4 - Arabe
 5 - Arménien - 6 - Bosniak - 7 - Bulgare - 8 - Croate
 9 - Circassien - 10 - Français - 11 - Géorgien - 12 - Grec
 13 - Hindou
 14 - Israélite (Ladino - Hebreux) - 15 - Italien - 16 - Kurde
 17 - Persan
 18 - Persan - 19 - Roumain - 20 - Russe - 21 - Serbe

TDV İSAM
 Kütüphanesi Arşivi
 No 2E.571.13

بہ نسبت تہذیب اور تمدن کے لیے
 اولیٰ حیثیت و درجہ کے حاملین، اس لیے
 اس کے ساتھ ساتھ ان کے لیے بھی
 سزا دینی ہے۔
 یہ سزا ان کے لیے ہے جو
 ان کے لیے ہے۔

اسیہ عربیہ ل و تدریکول فیۃ سن ہفتاد و ستون وقایع

مصریہ - بیل 1828 در . بو ختہ ، تدریک ہفتانہ

اسیہ فیۃ فہا ~~مطبعہ~~ ^{تقدیم وقایعہ} ~~بہ ادل~~ یا بیلا کنہ برلی

تدریک فیۃ در .

ایوان قدر لکھ عربیہ قدیمہ سیلانہ آسیا و ازیقا

ایا لکندہ انا قدر لکھ قدری ن ، استانبول و اوریا ^{ملا}

عندہ ^{مطبعہ} عربیہ اولارہ ہفتاد سیلانہ فیۃ و در لکھ قدر

300 نہ قدر در . ایوان قدر لکھ حدودہ امیدہ

صدک ہفتانہ عربیہ فیۃ 1918 ہ قدر استانبولہ

یا بیلا کنہ اولارہ آل عام اسلام در .

1 - آرنا نوردیه 71 نغمة و دریک هینتور

یونانده ایله حقان نغمة ابقودره در 1876 ن
یارین تورکجه ^{ارنا نوردیه و یونان} ایسلا ناله اولاره هینتور آرنا نوردیه
حقی لایته هینتور

2 - اطاقیه 28 نغمة هینتور ایله ادرخان 1899 ن

استانبولده ^{ایسلا ناله} Konstantinopel Handelsblatt در

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.15

3 - انکارجه (یوسفه انکارک و ادینالین هینتورده
دریک و نغمة لایه یکنده آیدور) 31 نغمة در

بودیلده ایله حقان نغمة 1841 ^{ایسلا ناله} impartial Courrier Anglais در

~~and The Evening gazette~~ 5
1846 ن

~~یونانده 1826 - 1829 قونلا نغمة~~
ایسلا ناله ~~ارنوردیه و ایسلا ناله~~ Levant Herald 1856
ایسلا ناله ایسلا ناله ایسلا ناله ایسلا ناله ایسلا ناله

4 - کبری لری ^{تورکجه} نغمة ایسلا ناله
ایسلا ناله ایسلا ناله ایسلا ناله ایسلا ناله ایسلا ناله

حقانده Le Courrier d'Egypte در 1798 ن

در فزات ایسلا ناله قونلا نغمة ایسلا ناله ایسلا ناله ایسلا ناله
ایسلا ناله ایسلا ناله

5- ارمیجه نزل و در کید . 601 غزّه جغت و هکتور

اسمه ارمیجی غزّه LIROKIR اسامی 1831

هکتور . عه نه یا نیلانامه ایله تدرک غزّه تقویم
و نامه ارمیجی نیکیدر

6- یوشنا قه یا نیلانامه ایله غزّه و درک یوله قه اشارت

ایده یا نیلانامه راسته بولسیدیم . اخله بو یا نیلانامه
قابله کت مدینه به نه حقا بو دبله غزّه
استد مدینه بو نیلانامه عید اعلیا طه ویدیم
یوشنا قه دنیلام غزّه عدا اجه ن اولسید

7- بولغاریم یا نیلانامه غزّه و درک 39 در

اسمه بولغاریم یا نیلانامه LUBOSLOVIYE اسامی ازمیر

1844 نه یا نیلانامه بر در کیدر

8- هر واته . یوشنا قه عدا اجه عید خرنیاله

خلقنه ایله غزّه اولدیننده عید ایده یا نیلانامه
استاد مدینه بولسیدیم بار بو یا نیلانامه کدوه مدینه
بالات نه بو غزّه کدوه عید ایله یوشنا قه
اعلیا طه ویدیم . یوشنا قه عدا اجه عید یا نیلانامه
بو غزّه عدا اجه عید

9 - هرکجه . استانبولک يا اينلانک ستر

خيزه سئنگه در . اسی ~~کتابه~~ در . ~~مجموعه مطبوعه~~ در ^{DIYANE}

1925 د ~~صکله~~ يا اينلانک ستر . تدرکجه - هرکجه در . استانبول هرکجه قاديان
جموعه هيقار ستر .

10 - فانت ج . مملکتک و سترکجه هم يو ديلده

هيقانه ايبه خيزه Bulletin de Nouvelles در .

1794 مات سفار سنده تدرکجه سفارت مطبوعه

ارمکندر (مطبوعه) . يو اورخانه ياکن تدرکجه نه

هيقانه ايبه فانت ج خيزه دکله . عهه سئنگه سئنگه

خيزه اولارنه يا اينلانک ايبه ورتور . يو ايبه

آديبه صکله . يوکنه تدرکجه 90 ستر ~~و ستر~~
فازيلو دلا ^{ها} خيزه 630 وديک يا اينلانک ستر .

يوکنه سندن بوته . يا يينه بر حال کره بلجه

اوله زاننه نه . تدرکجه نه عهه سئنگه موهور

ادکات کسبلر حابنه هيا آسف ايدله هلو .

قال در .

فهميد کرتا ستر

سئنگه / G. Neg / سئنگه / کسبلر / ايبه سات / هرکجه مملکتک

18 - فارسی : 111 ختہ یا بیلا کدر

ایسے فارسی ختہ 1831ء حقیقہ تقدیم و قالیہ

فارسی تکریر . آئینہ یوگندہ قدر بو دیندہ کتہ

رقمان ایطاسہ اولفقدہ بار . یا بیلا نہ یف محققدہ

زیرا بیبقانندہ آسجدندہ بولناہ قابلہ ذہ دور

اولادہ آسجدہ . 7080 نونہ " تقدیم وقالیہ توزیع

و واردات دفتہ " واردہ یو دفتہ تقدیم وقالیہ

فارسی تکریرینہ اطری ولا بتدینہ یوللا نہ یف میدہ

واردہ یو کر حک فتک اور ہونک تقدیم وقالیہ

صاحد فتک لکندہ اولفقدہ بلدی کدر . یو نہ ہونکہ

حقیقہ یف نتیجہ ایسہ بلدی کتہ فارسی ختہ 1864ء

یا بیلا یف بتدینہ اولادہ کتاہ تکریر

یو ختہ لک ¹⁸ ایما ہونکہ دوریکہ سہ ہ پرہ

ظاور (ستہ طویہ) اسد ختہ صمدیہ ادارہ سہ اسد

بیلندہ حقیقہ . بیخ او تار بیلندہ تکریرہ اصنامندہ

ایسہ بیونہ اربابندہ ملکدینہ کوندر لک ختہ لک او قویہ

قالہ و یا بیخ طر طر کدر

مچه - مارجه - کتبه در

11 - گورن باصیا بو دله نه قه آن هتدین

هتده بیانده اسنادینوس نه کسه ب سیک

هرفه کتبه
اویس کتبه
کتبه
کتبه

اولا ته مدین ایوم اوزنده دورا میدیم

12 - رومیه باصیا 155 غنه و دیرک پاییلایند

اسه رومیه غنه 1835 نه چقانه او طوما نیقدس هتده (تقدیم وقایع در)

رومیه اوزده اسه غنه 1846 نه چقانه آماله در کتبه (موم غنه اول)

تدریک غنه هتده بو نه اسله 1860 نه پاییلانامه آنا کولور در

13 - مهورت (ایزراه لیت) نه غنه و دیرک لیلرک بو کولور نه

نست ایوه بیلدیم مهورت غنه و دیرک لیلرک لیلرک 102 در

Pr. KANETI

بورمه لادیندینه لیلرک لیلرک اسه پاییلایندیه اول

مبارینی اولاره چقانه غنه و دیرک لیلرک دامله

مجان لسان ایله اسه غنه 1846 نه ازیرن چقانه

Judeo espagnole

SHA AREA MIZRAH در آخنده کتبه هتده

آیه تاریخی دیرکینه نه آیه لیلرک لیلرک غنه هتدینه

اسمه یاریم نامله هتدینه اقدوده 1258 نه (1842) ازیرن

~~مهورت ایسه غنه چقارکته یازیلدیم و دیرک لیلرک~~

1867 عیانه هتده تدریک 4 شقیه

1872 زمانه
1876 هتده یاریم
1899 ایله

~~بو نه است ایله هتده اولاه هتده در~~

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.571.19

بو 102 مهورت غنه هتدینه ایله لیلرک لیلرک

43 نه لادیندینه 4 نه عیانه دله در دیرک لیلرک هتدینه

هتده هتده اولاه هتده بو غنه لیلرک لیلرک هتدینه

اینگلند و هتجره . بینه تمام اولاننده یار تئیه

ایده یلدیگر قدره اید 41 و استابندله 14

ازیرن یا بیلا کند

بینه بو 152 حقه و دیو کینه 36 سه ایسی اولدله
حاق

دورده 16 سه هرده ریت اداره سنده یا بیلا کند
کلام ایینه نه ی آینه نه نه
کلام ایینه نه نه 1845
کلام ایینه نه نه

15 - ایینه لیانه دلیینه حقه و دیو کینه یا بیلا کند

المنه ک بیلک کوره 1850 و دوت دانه ایینه لیانه

حقه یا بیلا کند اید : Album Bizantino

Gensis prudentia Bizantino

Indicatore Bizantino

Omnileus

TDVISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.591.20

بو دوت حقه نه حقیقنه و عینه کده یا بینه ایینه لیانه

حقیقنه . یونانک ریجینه هانک ایلدنه حقیقنه

ایسته بره و حقه ایله اید هم . بینه 20 اولاره

ویردیگ رهنه و کرهیه حقیقنه افان ایینه لیانه

حقیقنه . بو طوبیلا نه ایینه لیانه یا بینه حقیقنه اولدله

سویله بیه کینه یولدنیه اولدله . اید و حقیقنه

بندہ صدقہ توندہ جہ کی ان یوقونہ
باز اہل علم کو ملندہ در

16 - کردہ - کردہ رسا طیبہ نئی و

در کتب عدت 15 در دوران رسا دیکھ

مفہم آر پلنی اور کونڈت 1980ء دافلاکندہ
اولا جہتار دقت و کزل اولارہ داحتہ دقت نئی و
رسا یا پندہ دقتہ

در کتب نہ موجود اولسندہ در 1980ء ایلدہ

تقدم ایدہ بیل و ایدہ آسرت عدل و
بولد یا پندہ یا پندہ و ایلدہ امتیازہ دایانارہ
رسا یا پندہ ناہ 9 دیکہ و نئی موجودت بوند

ان کی Ruygan - Nu - Roja و Serkegalum
حیثہ لکھ لکھ یافتہ

TDVISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E571.21

ایک ہونہ عدل توندہ ایدی یا پندہ 1980ء دافلاکندہ
دور دور یا پندہ و ایلدہ اولسندہ دقتہ
دقتہ

17 اور دوم - آہ دستور 1909ء استا پندہ کدہ لک
2 فی آہ

اولارہ جہتار عدت - فارس - اور دوم

اتحاد و توندہ جہتار عدت ایلدہ جہانہ در
1914ء جہتار عدت ایلدہ جہتار عدت
اور دوم

19 - روم و رومیه ... رومانیای اقلیه و ~~بغداد~~ بغداد اولاد

ملکیت و اقلیت در رومانیای اقلیه

ملکیت و اقلیت در رومانیای اقلیه

اولاد اقلیه 1850 ... و دیگر

7 نیت و دیگر UBICINI اولاد

بدریدر آینه اجم و دیگر

ANNUAIRE DEUX MONDES

Annuaire des deux mondes - 1850

بدریدر آینه اجم و دیگر

بدریدر آینه اجم و دیگر

بدریدر آینه اجم و دیگر

بدریدر آینه اجم و دیگر

Toureau

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.57422

ZIMBROU la gazette de Moldavie

قاپانلایه نیت ل هغه هغه بریدر ...

بدریدر آینه اجم و دیگر

ROMANUL ...

بدریدر آینه اجم و دیگر

بدریدر آینه اجم و دیگر

بدریدر آینه اجم و دیگر

6 فتح و دیرک هفتاد

20 روسیه - عثمانی ایلیا طور لغتده ایلی روسیه

فتح 1916 نه طر بدوه روس ایلیال آلتد دوستدک

زبان یا سیلا کت . TRAPEZUNTSKY VAYENNY LISTOK

ط بدوه کتده هی بدو سیلا . یوننه هسک 5 فتح و دیرک

استیلدنه . قتلده سیلا کتده یولده دیکه لر دسه قاجارده استیلدنه

صنیانه بیانه روسلار یو کتده استیلدنه برلجه

اولدک هی قار دفتد فتح و دیرک در . یوننه دسه / رادیو

اسک اولده 1926 ن یا سیلا کتده . ایلی هیانه هسینه

ادل ای روسیه تجارت یولده یا سیلا کتده

21 - صریح . صریح هسینه برلجه اولده

عثمانی ایلیا طور لغتده تابع ایلی صریح 6 فتح یا سیلا کتده (IBIRYA دله ایلی)

1850 تاریخ annuaire des deux mondes ~~یولده~~ یولده روسیه ن

اسکله ویریدر . Uleicini ای 1850 ن بلداری (

کچن یولده ایلی (صنیانه) 7 صریح فتح اولدنه

بلداری روسیه ن اولده ویریدر .

آیله استیلدنه 1898 (صنیانه برلجه صریح

اورخانده . یولده کتده : Ceningradski Glasnik

دوره اول

دوره دوم

دوره سوم

1905/08 OZAGIK GAMANTS

HADUG

یا بدیع ابقلا و کدر لیدیک . عتیق ای اقلد لعد

تبدیل اراسده انه فقد نیت هیقاراند ارن عتیق ادلدر .

هغه ندر زانت دیک اید هیقانه نیت اس بقدرت براردها

فقد ای و ، زانت و نیت لری ای اقلد لعد ایضه بقدرت

فاضل جید عتیق عتیق هیقاراند . هایدیک بو 601

نیت و سادو و ارن عتیق تید هیقانه یا سیدلندر

بو 601 نیت 414 س استا بتولده یا سیدلندر

بو 397 17 س ای اقلد لعد ، 17 س هیقاراند دوریه نامتدر

آنا فولیه یا سیدلانه اریو نیت ل 187 در وقت

حال استبدله اریو 2 نیت واردر (امانامه و ووه) 72 نیت کیه کیه فولرسته هیقاراند و نیت لعد ایضه نیت لعد 4 نیت دیک واردر : نیت لعد و شوها نیت لعد (هژده) ادبا نیت

Sary Purge . یوما ارن فته فانکار نیت و Bayker در کیه

عتیق ای اقلد لعد زمانده یا سیدلانه نیت لعد 51 ارن

هنید تورکو در . بوندل 17 س استبدله ، 34 س آنا فولیه

هیقاراند . ارن هنید تورکو هیقانه اسس نیت 1843 س

یا سیدلانه هیقاراند در . ارن هنید تورکو هیقانه صدک

نیت 40 ییل نه فقد یا سیدلانه نیت لعد اقلدر

حال قوتکوندی ۱۹۰۰ - ۱۹۰۱ نطقانست یوله بیلده ختار
ک دهم یه 601 اورن ختیه کیدر . یوندک ان رنگیه قولکون

ویان Congregation Architekte کتازکده صدده مذک

بدرنجیه کتازکده او هیل اولارده ن اریوانه کتازکده

ینه حقیقته ای املدک یاصدده دورده حقیقت بیلک

قیقه باکی قنده باکی ان هیل یاصدده . ارمن دبلده باکی

قنده اریوانه یا سینه 3 صلکته اثر در :

Bibliographie des périodiques arméniens اریوانه

HAY BAR PERAGAN MAMULI MADNAKI
DUTCYUN

GIRAGOSYAN ندر در

بد ویدیک رتدک سورته ایتم 51 عدد

ارن هن تدرکیم ختیه و درکسینه 90% ن 1873 دنه اوله

بیاندره بوندک 34 سینه اما طولیده یا سینه کن اوله

یا یایی بولتک ارن عفریه ال اندب ادنک قتیقده

مکتوبه تدر . بیرون بر قسینه اریوانی دن بجه کلوف کورن

ایچی کت مکده در .

Handwritten notes and signatures at the bottom left, including names like 'Giragosyan' and 'Dutcyun'.

ARRESTED
1/14

ممنوع الى سجون

مخالفة من سجون

ممنوع الى سجون

MAJESTY
of the King

La Nation

من سنة 1922

من سنة 1920

ALBERT

من سنة 1920

NEWS SPOT

19 NOVEMBER 1982

TURKISH DIGEST

DGPI 82113

Equal rights under the new Constitution for religious minorities

by Nesim BENBANASTE
Daily MILLİYET

The Turkish nation is one of the oldest in history. A short look at the honourable past of this nation will prove that she has always lived in independence. The present independent Turkish State is the Turkish Republic in which we live. The 16 stars on the presidential coat of arms symbolize the

number of the states that she has established throughout her history.

When Alpaslan won the Battle of Malazgirt in 1071 and entered Anatolia, he was confronted with various religious groups, one of which was the Je-

wish minority. The minorities continued to live under the reign of the Great Seljuks, the Anatolian Seljuks and the Ottoman Empire.

When the Jews were exiled from Spain in 1492, Sultan Beyazid II of the Ottoman Empire gave permission for the exiles to settle in Istanbul, Selanik and İznik with the other Jews who had formerly settled there. This permission was given by a firman of Sultan Beyazid II.

Upon Sultan Yavuz Selim's conquest of Egypt in 1517, the Ottoman Sultans became the Caliphs of the Moslems at the same time. And they too also continued to protect the minorities. That is to say, the Ottoman Empire protected the religious minorities and gave them wide freedom of act and worship, from the beginning of its establishment (1299) till it relinquished its function to the Turkish Republic.

In the same way, this attitude towards the minorities continued during the Republican era established on October 29, 1923 by the great leader, Atatürk.

Atatürk's amendment of the 1924 Constitution in April 5, 1928 and addition of the principle of "Laicism" is the most evident proof of the tolerance and respect of the young and modern Turkish nation towards the citizens of the other religions and non-moslem minorities.

Today, in an atmosphere of worldwide terrorism, when in some European countries, holy places are being burnt and the believers assassinated during their religious duties in Turkey on the other hand, the holy places of the religious minorities are being protected by the Turkish Armed Forces, one of the most honourable bodies of the Turkish nation, with understanding and an awareness of responsibility.

It is inevitable that every nation contains some sectarian and narrow-

Continued on Page 7

The demand of some members of the Consultative Assembly of the European Council for "the provision of equal rights for the religious minorities by this new Constitution" shows that they don't know much about Atatürk's modern Turkey.

EQUAL RIGHTS FOR RELIGIOUS MINORITIES

Continued from page 2

minded people, but no generalisations can be made about the whole of that nation, least of all about the Turkish nation.

The minorities living in Turkey have equal rights with every Turkish citizen. This fact has also been determined clearly and definitely by the provisions of the 1924, 1961 and 1982 Constitutions.

The greatest achievement of Atatürk is the Republic, following which his efforts to absorb the principle of "Laicism" may be regarded as his second great accomplishment. In his concept of Laicism, there is no discrimination

of race, religion and sex. Thus, it can be said that there are only Turkish citizens in the Republic.

The demand of some members of the Consultative Assembly of the European Council for "the provision of equal rights for the religious minorities by this new Constitution" shows that they don't know much about Atatürk's modern Turkey.

The religious minorities who have been living together with the Turkish citizens for centuries, have faith in Atatürk and the guardians of the laic Turkish Republic who proudly endeavour to continue his principles.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.26

Bugüne kadar türkçe yayınlanmış Türk Basın Tarihleri, maalesef, sadece türkçe basım üzerinde durmuşlardır. Halbuki türkçe basım, Osmanlı İmparatorluğunun teşkil eden unsurlardan, aslî unsur sayılan türklerin ve Osmanlı İmparatorluğunun resmi dili olan türkçe ile yayınlanan basımdır. Osmanlı İmparatorluğu, malum olduğu üzere, muhtelif milliyetlere mensup anasırdan meydana gelmiş bir varlıktır. Ve bu devletin bütün tab'alarına verilen isim "Osmanlı" dır. Bu itibarla bu anasırın dillerinde yayınlanmış gazete ve dergiler, yayınlandıkları dillerin mensubu insanların kökeni olan milliyetlerin basını değil, Osmanlı basınıdır. Bu basının tarihi ise henüz yayınlanmadığı gibi, bu alanda ciddi ve kapsamlı bir araştırmada henüz yapılmış değildir. Osmanlı İmparatorluğunun dağılmasından sonra kendisinden kopup ayrılan ve müstakil devletler haline gelen milletlerin bazıları, kendi dillerinin basım ~~xxx~~ tarihlerini etüd eden monografiler meydana getirirken, Osmanlı idaresi altında buldukları zamanlarda, Osmanlı tab'ası olarak kendi dilleri ile çıkan gazetelelerinde tarihçelerini vermişlerse de, bunların bir kısmı hariç sat'hi yapılmış araştırmalardan ibarettir. Üstelik de babalarının, dedelerinin, "Osmanlı" olarak yaptıkları yayınları, kendi milliyetlerine aitmiş gibi göstermekte de bir mahzur görmemişlerdir. Bu sahadaki yayınların sathi oluşlarının başlıca sebebi bu gazetelerin pek mühim bir kısmının koleksiyonlarının dünyanın hiçbir kütüphanesinde tam olarak bulunmamasındandır. Meselâ türkiyede çıkmış ve 1859 dan 1913 e kadar yayınlanmış, uzun yıllar günde sabah ve akşam olarak iki ayrı baskı yapmış bir gazete vardır : Courrier' Orient. Bu gazete bu müddet zarfında en az 46 milyon nüsha bastığı halde bu güne kadar bütün dünyada sadece 3 nüshasını bulabildim. Bu da bu devrelerde yayınlanan gazetelerin ne kadar güçlüklerle elde edilebileceğini gösteren dikkate değer bir örnektir.

Türkçe dili dışında bu verdiğimiz izahatte, gerçek rakamından uzak olarak, bugüne dek 1978 gazete ve derginin mevcudiyetini tespit etmiş bulunuyorum. Bu rakam, muhakkak ki, gerçek rakkamdam hiç değilse beşte bir nisbetinde uzaktır.

Dünyanın dört bir tarafındaki kütüphanelerde Osmanlı İmparatorlu türkçe dışı basın örneklerinin bir kısmı parça parça kolleksiyon halinde mevcuttur. Bugünkü mikro-film, mikro-fiş kolaylıkları ve imkânları sayesinde, Türkiye devleti, kendi öz malı, öz basını olan bu yayınları bir yerde toplamak mecburiyetindedir. Kurulmasına uğraşılan Türk matbaacılık ve gazetecilik müessesinin bu vazifeyi yerine getirmesini temenni ve ümit ederiz.

Osmanlı İmparatorluğu dağıldıktan sonra, birçok dilde yayınlanan gazetelerin ortadan kalkmış olması pek tabii bir haldir. Ancak, Cumhuriyetin ilânından sonra, memlekette hatırı sayılır miktarda Rum, Ermeni, Yahudi ve tatlı su frengi denilen yurdumuza yerleşmiş ecnebler kalmışlardır. Bunların tümü büyücek bir rakkam teşkil ettiği halde bugün Türkiyede, türkçe dışında gazete ve dergi adedi, parmakla sayılacak kadar azalmıştır. Bunun başlıca sebebini göz önünde tutmak lâzımdır. İmparatorluk devrinde ekalliyetlerin aydınları içinde Ermeniler hariç, türkçe konuşanlar pek azdı. Yahudi unsuru başta olmak üzere, bunların kullandıkları dil Fransızca veya İtalyanca idi. Bugün hemen hemen dünyanın bütün devletlerinde bulunan azınlıklar, buldukları devletin lisanını nasıl benimsemişler ise, Cumhuriyetin ilânından sonra, büyük gayret sarfolunarak, azınlıklara türkçeyi benimsemeleri sağlanabilmiştir. Türkçe konuşanların miktarı çoğaldıkça da yabancı dilde gazetelerde dahi ortadan kalkmaya başlamıştır. Daha evvelki devirlerde İmparatorluğun muhtelif unsurlarını türkçeyi benimsemelerini ve bu dili özdilleri gibi kullanmalarına önem verilmemiş olmasının sebebi basittir: Türk herhangi bir dili iki insan arasında temas teminine yarayan bir vasıta olarak görmüş, dilde milli veya dini bir varlık aramamıştır.

Bu vesile ile şu hususa da işaret etmek isterim: Türkiye, 19.yüzyılın son çeyreğinden başlayarak, son zamanlara kadar pek çok harp görmüş ve pek kritik dönemler geçirmiştir. Bu devirlerde gazeteler ağır bir sansür altında tutulmuşlar, pek çok gazete muvakkat veya toptan kapatılmak cezasına uğramıştır. Ancak şu gerçeyi de gözden kaçırmamalıdır: Osmanlı İmparatorluğu devrinde de, Cumhuriyet idaresinde de, en ağır sansür ve baskı türkçe dili ile çıkan gazetelere uygulanmış, yabancı dildeki basın daima müsamaha görmüş adeta imtiyazlı insanlarmış gibi muameleye tabi tutulmuştur.

O kadar ki, Türkiyeyi meşruti idareye kavuşturmak için, ilk mücadeleyi açan Namık Kemal'in, Ziya Paşa'nın, ve diğer yeni Osmanlılar hareketi mensupları, gazetelerine tehlikeli addettikleri bir yazıyı yazacakları zaman, bunu evvelâ dostları Giampetri'nin Courier'de Orrient gazetesine imzasız yazarlar, bir tepki gelip gelmediğini üç dört gün beklerler sonra da oradan iktibas etmiş gibi kendi gazetelerinde neşrederlerdi. Türkiyede uzun veya kısa yayın hayatı boyunca kapanma cezasına uğramamış türkçe gazete hemen hemen yok iken, ~~xıxx~~ azınlık gazeteleri arasında hiçbir gün dahi kapatılmamış olanlar çoktur. Meşelâ ermenice Jamanak Gazetesi geçenlerde 75.yıldönümünü kutlarken bugüne dek bir tek defa bile kapatılmadığını "iftiharla" ilân etmiştir.

Yabancı dildeki gazetelerin zaman zaman kapatılma cezalarına da çarptırıldıkları olmuştur. Ancak aradaki nispet bire yirmiden fazladır. Meselâ şahsımdan bir misal vereceğim: az evvel Jamanak gazetesinin 75.yılına idrak ettiğini ve hiçbir defa kapatılmadığını belirtmiştim. Ben bir gazeteci ailesine mensubum. Büyük babam Ebuzziya Tefvik, gazete sahibi olarak gazeteciliğe 1872 de başlamıştır. İki oğlu, Tâlha ve Velid beyler, yani babam ve amcam, gazete sahibi olarak gazetecilik etmişlerdir. Nâhayet ben, torunu da aynı gazeteyi sahip olarak çıkarmıştım. Gazetemiz, mâlum, Tasvir-i Efkâr idi. Bu gazetede 1949 da yayınına tatil etmiştir. Ve bir daha da çıkarılmamıştır. Şu halde, aile, 77 sene gazete çıkarmıştır. Bu 77 senede beş hünkâr ve iki cumhurbaşkanı devlet reisi olmuşlardır. Bunun ifadesi 7 devirdir. Bu 7 ~~xxxxxx~~ devirin toplamı, 77 senede, biz ailece sadece 20 yıl gazete çıkarmak hakkına sahip olmuşuz. Ve 57 sene bu idareler tarafından resmen kapalı tutulmuşuz... Üstelik ~~bu~~ 20 yıl zarfında da gazetelerimiz 34 defa muvakkat kapatılma cezalarına uğramıştır! Merak edecek olanları tatmin için ilâve edeyim: Bu 34 kapanışın sadece 15 i 5 hünkârın "Mutlakiyet İdaresi" devrinde olmuş, 19 u ise Cumhuriyetin ilanından sonra vuku bulmuştur... Cumhuriyet devrinin bu 19 kapatılışınının 17 si ise, benim 9 sene sürengazete çıkardığım yıllarda ~~xxxxxx~~ başıma gelmiştir... Rekor kırılması her zaman arzu olunan, temenni edilen birşeydir. Benim temennim, hiçbir memlekette, hiçbir gazetecinin, böyle bir rekoru kırma felâketine uğramamasıdır.

İmparatorluk devrinden bugüne kadar türkçe dili dışında memleketimizde 1978 gazete ve derginin yayınlandığını tespit ettim. Gerçeğin ise bu rakamın hiç değilse dörtte bir nisbetinde aşacağına eminim. Buna karşılık türk dilinde çıkan ilk gazete, "Vekayei Mısriye" 1828 den, eski harflerin kaldırıldığı tarih 1929 a kadar, yüz bir yılda, sadece 1807 türkçe gazete ve dergi çıkmıştır. Bu rakkamla gerçeği tam ifadesi olmayabilir. Ama noksanlık payı 150-200 rakkamını muhakkaki bulamaz. Türkçe gazetelerimiz neden bu kadar azdır? Türk gazeteciliğe merak salmamıştır? Yoksa gazetecilik ilmini becerememiştir? Hayır. Bunların hiçbiri sebep değildir. Sebep bambaşka birşeydir: Irk ayırımı gaye olarak daima gözünü devlet memurluğuna veya askerliğe dikmiştir. Devlet memuru ve askerin ise gazetecilik etmesi yasaktır. Aydın gençlerden tek tükü gazeteciliğe merak salıp yayına geçerse, devrin hükümetleri onun yazılarından kuşkulandıkları için kendisini derhal bir devlet memuriyetine tayin eder ve İstanbul'dan uzaklaştırırlardı. Devlet memurluğuna dayin edilen bir kimsenin ise resmen azil edilinceye kadar istifa etmeye dahi hakkı yoktu. İşte bu yüzden türkçe dilinde gazeteler Cumhuriyet devrine kadar, imparatorlukta ki ekalliyet basını ile kıyaslanamayacak kadar geri kalmıştır.

Osmanlı İmparatorluğunun ve Türkiyenin türkçe dili dışındaki basını üzerinde çalışılırken evvelâ bunu üç kısımda ele almak lâzımdır:

1- Osmanlı İmparatorluğu hudutları içindeki ülkelerde Osmanlılar tarafından yayınlanan gazete ve dergiler. "Osmanlı İmparatorluğu hudutları"nı en geniş manada alıyorum:

a) Doğrudan doğruya devletin vilâyet ve sancağı olarak idaresinde olan yerler.

b) Osmanlı devletine hukuken bağlı bulunan ülkeler "Romanya, son zamanlarında Mısır, Bulgaristan gibi"

2- Osmanlı İmparatorluğu hudutları dışındaki memleketlerde.

a) Osmanlı tabiyetindeki şahıslar tarafından yayınlanan gazete ve dergiler.

b) Osmanlı hükümeti tarafından yayınlanan gazete ve dergiler.

3- Osmanlı hudutları içinde yabancılar tarafından yayınlanan gazete ve dergiler. Bunu da şu kısımlara ayırmak lâzımdır.

a) Ecnebi ~~kısmı~~ sefaretler, konsolosluklar, ticaret odaları, Osmanlı toprağında bulunan müttefik askeri kuvvet veya üslerin yayınları.

b) Osmanlı ülkesinin işgale uğramış bölgelerinde, işgal kuvvetlerinin yaptığı yayınlar "Fransızların Napolyonun işgalinde Mısırdaki, Rusların Trabzonda, Yunanlıların İzmirde buldukları sırada ~~çıkardıkları~~ gazete ve dergiler"

c) Memleketten transit olarak muvakkaten, hatasız mülteci sıfatı ile, veya hususi müsaade ile yerleşmiş olan yabancılar "mütareke yıllarında türkiyede Vrangeli ordusu bakiyesi beyaz Ruslar, bunların arasında Türkiyede kalabilen beyaz Ruslar, Türkiyede esnaf ve tüccar olarak bulunan İranlılar".

Osmanlı ülkesinde ve yabancı memleketlerde osmanlı tabası tarafından türkçe dili dışında veya türkçede, veya yabancı harflerle türkçe çıkarılan gazete ve dergilerin ele alalım.

Bugüne kadar yaptığım tesbitlere göre, Osmanlı devleti hudutları içinde ve dışında Osmanlılar tarafından, 22 dilde gazete ve dergi yayınlanmıştır. Bunları, dillerinin alfabetik sırasına göre veriyorum: 1

- 1- Almanca, 2- Arapça, 3- Arnavutça, 4- Boşnakça,
- 5- Bulgarca, 6- Çerkezce, 7- Ermenice, 8- Farsça, 9- Fransızca,
- 10- Hırvatça, 11- Hintçe, 12- İngilizce, 13- İtalyanca, 14- Kürtçe,
- 15- Gürcüce, 16- Urduca, 17- Rumca, 18- Rumence, 19- Rusca,
- 20- Sırpça, 21- Yahudice (Ladino), 22- Lahudice (İbranice)

Bu dilleri teker teker ele alarak her birince çıkarılmış olan gazete ve derginin adedini ilk çıkarılmış olanın ismini ve tarihini çıktığı yeri vermekle iktifa edeceğim. Ancak, yukarıya yaptığım tasnif dahilinde kalarak bu dillerde yayınlanan gazetelerin çıkarılma yani sahibinin veya yayınlıyanın, ecnebi mi osmanlı olduğunu ve gaze-

nin ne müddet çıktığını ayrı ayrı bildirmeyeceğim . Sadece o dildeki yayının umumi yekûnunu vereceğim.

XXXXXXXXXX

1- ALMANCA

Almanca 28 gazete çıkmıştır. İlk organ 1899 da İstanbulda yayınlanan Konstantinopol Handelsblatt'tır.

2- ARAPÇA

Arapça, Türkçe, Fransızca olarak üç dilde yayınlanan, ilk türkçeli gazete Napolyonun Mısırı işgali sırasında çıkarttığı Le Courier d'Eqypte'dir. Yıl 1798 dir. Mısır Fransız iştilasından kurtarıldıktan sonra Mehmet Ali Paşa imparatorluğun ilk arapçalı ve türkçeli gazetesini çıkarmıştır: Vekayeyi Mısriye. Yıl 1828 dir. Bu gazete, türkçe çıkan ilk gazetemiz Takvim-i Vekayeyi'den evvel yayınlanmış dilinde türkçe gazetedir.

İmparatorluğun arapça konuşulan Asya ve Afrika eyaletlerinde, Anadoluda, Doğuda, İstanbulda ve Avrupa memleketlerinde Osmanlı tabası araplar tarafından, Arapça olarak çıkarılan gazete ve dergilerin adedi 300 den fazladır. İmparatorluk hudutları içinde son çıkan arapça gazete, 1918 e kadar İstanbulda yayınlanmış olan "El Alem-i İslam" dır.

3 - ARNAVUTÇA

Arnavutça 11 gazete ve dergi çıkmıştır. Bunlardan ilk çıkan gazete İŞKODRA'dır. 1876 da yarısı türkçe yarısı arnavutça bir zamanlar İtalyanca olarak da çıkmıştır. Arnavutça kısmı latin harfi ile yayınlanmıştır.

4- BOŞNAKÇA

Boşnakça yayınlanmış iki gazete ve dergi bulunduğunu işaret eden yayınlara rastladım. Ancak, bu yayınlar kaynak göstermediğinden, şahsen de bu dilde gazete ve dergiye rastlamadığımdan, bu bilgi kayde ihtiyatla veriyorum. Zira rastladığım yayında boşnakça denilen gazete veya dergi hırvatça da olabilir.

5- BULGARCA

Bulgarca yayınlanmış gazete ve dergi 39 dur. İlk bulgarca yayın LUBOSLOVIYE isimli, İzmirde 1844 de yayınlanan bir dergidir.

6- ÇERKESCE

Çerkesce İstanbulda yayınlanmış tek bir gazete bilinmektedir. İsmi DIYÂNE'dir. 1920 de yayınlanmıştır. Türkçe, Çerkescedir. "İstanbul Çerkes Kadınlar Cemiyeti" tarafından çıkarılmıştır.

7- ERMENİCE

Ermenice gazete ve dergiler 601 gazete çıkmıştır. İlk Ermenice gazete LIROKİR ismi ile 1831 de yayınlanmıştır. Aynı sene çıkarılmaya başlanan ilk türkçe gazetemiz Takvimi Vekayeyinin kırkçe ermenice nüshasıdır.

8- FARŞÇA

11 gazete yayınlanmıştır. İlk farşça gazete, 1831 de çıkan Takvimi Vekayeyinin farşça nüshasıdır. Ancak bugüne kadar bu dildeki nüshaya tesadüf edilmemiş olmakla beraber, yayınlandığı muhakkaktır. Zira, Başbakanlık arşivinde bulunan, Maliyeden müdevver evrak arasında 7080 numarada "Takvimi Vekayenin Tevzi ve Varidat Defteri" vardır. Bu defterde Takvimi Vekayenin farşça nüshalarını, doğu vilâyetlerine yollandığı kayıtlıdır. Bu gerçeği, Cengiz Orhonlunun "Takvimi Vekaye" isimli makalesinde görüyoruz. Bundan sonra çıktığını tesbit edebildiğimiz farşça gazete, 1864 de yayınlanmaya başlamış olan TÜRKİSTAN gazetesidir. Bu gazetelerinle 10 ü imparatorluk devrinde, sadece biri HAVER "Şarka Doğru" isimli gazete cumhuriyet idaresinin ilk yıllarında çıkmış, yine o tarihlerde, Türkiyede esnaf-lık eden bütün İranlıların memleketlerine gönderilmeleri üzerine, gazetenin okuyucusu kalmamış ve yayınını durdurmuştur.

9- FRANSIZCA

Memleketimizde ve şehrimizde bu dilde çıkan ilk gazete ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ BULLETİN DE NOUVELLES'dir. 1794 de Fransız Sefaretinde kurulmuş sefaret matbaasında basılmıştır. Bu organ yalnız Türkiyede çıkan ilk fransızca gazete değil, aynı zamanda memleketimizde gazete olarak yayınlanan ilk varakadır. Bu ilk adımdan sonra,

bugüne kadar, yani 90 sene zarfında, Fransızca veya Fransızcalı olarak memleketimizde 630 ~~makale~~ gazete ve dergi yayınlanmıştır. Bu gün, lisanlarını ~~memleketimizde~~ ^{memleketimizde} bu kadar yaygın bir hale getirebilmiş olan Fransız ~~makale~~ ^d sanın, Türkiyede tek bir gazetesinin mevcut olmaması, kendileri hesabına cidden esef edilecek bir haldir.

10- HIRVATÇA

Bosnanın hırvat yani hristiyan halkının iki gazetesi olduğundan bahseden yazılara rastlanmış olmakla beraber kaynak vermeyen bu beyanlara güvenemediğim ve bizzatta bu gazeteleri görmediğim için bunu da kayda ihtiyatla veriyorum. Yukarıda boşnakça dediğim yayında bu gazete olabilir.

11-HİNTÇE

İmparatorluk devrinde hintçe - arapça - farsça tek bir gazete çıkarılmıştır: SEMERAT-ÜL FÜNUN. Beyrutta 1875 de yayınlanmıştır.

12 - İNGİLİZCE

Bu kısımda İngilizlerin ve Amerikalıların çıkardıkları dergi ve gazetelerin birlikte mütalâa ediyoruz. Bu dilde 34 gazete ve dergi yayınlanmıştır. İlk çıkan gazete 1841 de yayınlanan İMPARTIAL'dır. İzmirde Fransızca, İngilizce olarak çıkmıştır. 1856 da ise İstanbul'da LEVANT HERALD gazetesi devamlı olarak yayınlanmaya başlamıştır.

13- İTALYANCA

İtalyan dilinde 20 gazete ve dergi yayınlanmıştır. Eldeki bilgiye göre İstanbul'da 1850 de 4 İtalyanca gazete yayınlanmakta idi. Bunlar, ALBUM BİZANTİNO, GURİS PRUDENÇA BİZANTİNO, İNDİCATORE BİZANTİNO, OMNİLUS. Bu 4 gazetenin aynı senede ve aynı günde yayına başlamadıkları muhakkaktır. Bunların ~~ilk~~ ^{ilk} hangisi olduğunu henüz tespit edemedim. Yine 20 adet olarak verdiğim rakamında gerçek miktarı ifade etmediği de muhakkaktır. Zira İzmirde uzun müddet çıkarılmış olan İtalyanca gazeteler vardır ki bunların doğru dürüst isim ve miktarları henüz elde edilememiştir.

14- KÜRTÇE

Kürtçe resmen çıkmış gazete ve dergilerin adedi 15 tir. Burada, "resmen" demekten maksadım, ayrılıkçı örgütlerin 1980 müdahalesinden evvel, resmen yayınladıkları dergi ve gazeteler dışında çıkardıkları ve gizli olarak dağıttıkları gazete ve dergilerin de mevcut bulunmasındandır. 1980 eylülüne tekaddüm eden yıl ve aylarda aşırı sol ve bölücü yayın yapan ve ayrıca ellerindeki imtiyazlara dayanarak resmen yayınlanan 9 dergi ve gazete mevcuttu. Bunların en mühimi RIZGARİ (Hürriyet), ROJA- NU (Yeni Gün), SERKZABUM (Bağımsızlık) idi. Çok zararlı ve tahrik edici yayınları 1980 müdahalesinde durdurulabilmiştir. İmparatorluk devrinde ise kürtçe ve türkçe çıkan ilk gazete HATAVİ-İ KÜRT'dür (Kürt adımları). Bu gazete de yayınlanmıştır. Çıkararı Baban Zade İsmail Bey'dir.

15- GÜRCÜCE

Gürcüce ~~hasx~~ gazetelerin çıktığı hakkında beyanlara rastlanıyorsa da kesin bilgiye ulaşamadığım için üzerinde duramıyorum.

16- URDUCA

Urduca iki gazetenin çıktığı bilinmektedir. İlki EL DESTUR. 1930 da İstanbul'da gündelik olarak çıkmıştır. Arapça - Farsça - Urduca'dır. İttihat Terakkinin organıdır. İkincisi CİHAN'dır. Bu da arapça - Türkçe - Urduca olarak 1914 de İstanbul'da "Cemiyet-i İslamiye-i Hayriye" tarafından çıkarılmıştır.

17 - RUMCA

Rumca basın 155 gazete ve dergi çıkarmıştır. İlk rumca tespit ettiğimiz gazete 1831 de İzmir'de yayınlanan O FILOSTON NEON isimli gazetedir. Ancak 1821 de de İzmir'de rumca gazete çıktığı hakkında rastladığım yazılar vardır. Fakat bunlar isim ve başka malumat vermediği için burada ~~şzkk~~ zikredemiyorum. 1835 de İstanbulda OTOMANİKOS MİNİTOR ismi altında rumca Takvimi Vekayeyinin bu dilde nüshası çıkarılmıştır. Rum harfi ile türkçe olarak "Karamani dili" dediğimiz dille çıkan beş te gazete vardır. Bunun ilki 1860 da yayınlanan ANATOLİ gazetesidir.

18- RUMENCE

Romanya, Eflâk ve Buğdan olarak, iki memleket anlamına gelen "Memleketeyn" ismi altında Osmanlı İmparatorluğuna bağlı bir ülke iken, 1850 de Bükreşteve diğer şehirlerinde 7 gazete ve derginin yayınlanmakta olduğunu Ubucini bildiriyor. Ancak isim vermiyor. ~~Аннуаир де дондес~~ Annuaire Deux Mondes 'da ise, 1850 den evvel Bükreş ve Yaş'da siyasi, ilmî ve edebî birçok yayın organının bulunduğu, fakat buraları Rus işğali altına girer girmez, ikisi müstesna hepsinin hemen kapatıldığını bildiriyor. Rus zulmünden kurtulan bu iki gazete LA GAZETTE DE MOLDAVIE ile ZIMBROU (Boğa) dır. Kapatılan gazeteler hakkında henüz bir bilgi elde edemedim. Yalnız Memleketeynin birleşmesi ve Osmanlı İmparatorluğuna tamamen kurtulması için geniş çapta yayın yapan ROMANUL gazetesi vardı. Bu gazetenin neşriyatına Osmanlı idaresi kayıtsızlıktan mı, idrarsızlıktan mı, imkânsızlıktan mı, müsamahasından mı nedense göz yumuyordu. Kurtarıcı sıfatıyla Romanyaya giren Ruslar burayı işgal ettikleri gün bu gazeteyi kapatmışlar ve ortadan kaldırmışlardır.

19- RUSÇA

Rusca memleketimizde 6 gazete ve dergi çıkmıştır. Osmanlı İmparatorluğunda ilk rusça gazete, 1916 da Trabzon'un Rus İşgal felâketine uğradığı zaman yayınlanmıştır: TRAFEZUNTSKY VAYENNY LİSTOK (Trabzon Askeri Cedidesi) dır. Bundan sonra 5 dergi ve gazeteye rastlıyoruz. Mütakere yıllarında Bolşeviklerden kaçarak İstanbul'a sığınan Beyaz Ruslarla bu kütlenin İstanbul'a yerleşip kalanların çıkardıkları gazete ve dergiler. Bunlardan RADYO isimli olan gazete 1926 da yayınlanmıştır. İkinci Cihan Harbinden evvel ~~Руска Трговна Ода~~ Rus Ticaret Odası rusça bülten yayınlıyordu.

20- SIRPÇA

Sırbistan henüz prensip olarak Osmanlı İmparatorluğuna bağlı iken, Sırpça "İbiryâ dili" ile 6 gazete yayınlandığını, 1850 tarihli ANNUAIRE DES DENT MONDES bildiriyorsa da isimlerini vermiyor. Ubucini ise, 1850 de Belgrad'da aynı yıl için 7 sırpça olduğunu kaydediyorsa da fakat isim vermiyor. Ancak İstanbul'da 1898 de haftada 2 defa çıkan bir tek sırpça organın mevcudiyeti bilinmektedir.

ÇARİGRADSKİ G LASNİK dir.

21- YAHUDİCE BASIN (LADİNO ve İBRANİCE)

Yahudiler iki dil kullanılmaktadırlar malûmdur. İspanyadan yurdumuza 2.Sultan Beyazıt zamanında getirildiklerinden beri yerleşip kalanların kullandığı İspanyolcalı bir dil ki biz buna (Ladino) diyoruz. Diğeri ise İbranice dir. Bu iki dilde çıkan gazetelerin bugüne kadar tespit edebildiğim yekunu 102 dir.

İbrahi lisanı ile ilk gazete 1846 da İzmir'de çıkan SHA AREA MIZRAH'dir. Ancak, Ali Nihaz Öz'ün, Ayın Tarihi dergisinde neşrettiği "100 senelik gazeteciliğimiz" isimli yarım kalmış kıymetli etüdünde 1258 de (1842)İzmirde İbrani Harflerle Türkçe 4 gazete ŞARKIYYE (1867), Zaman (1872), Cedideyi Tercüme (1876), Cedideyi Lisan (1899) isimlerini vermektedir.

Bu 102 Yahudi gazetesinin tespit edebildiğim kadarıyla 34 ü Ladino dilinde 4 ü İbrani dilindedir. Diğerlerini tespit hênüz mümkün olamamıştır. Bu gazeteler İmparatorluğun muhtelif eyaletlerinde çıkmıştır. Yine tamam olmamakla beraber tespit edebildiğimiz kadarıyla 47 İstanbul'da 14 ü İzmir'de yayınlanmıştır.

Yine bu 102 gazete ve derginin 86 sı İmparatorluk devrinde 16 sı Cumhuriyet idaresinde yayınlanmıştır. Halen tek bir Yahudi gazetesi vardır: ŞALOM (Selam) dir.

Yaptığım açıklamadan görüldüğü gibi Osmanlı İmparatorluğunun tab'aları arasında, en fazla gazete çıkaranlar Ermeni unsuru olmuştur. Her ne kadar Fransız dili ile yayınlanan gazetelerin miktarı biraz daha fazla ise de, Fransızca gazeteleri İmparatorluğun, Türkler dahil, çeşit çeşit unsurları çıkarmıştır. Halbuki ~~601~~ Ermeniler 601 gazete çıkarmışlar ve bunları yayınlıyan İmparatorluğu sadece Ermeni unsuru olmuştur.

Bu 601 gazetenin 414x ü İstanbulda yayınlanmıştır. Bunun 397 si İmparatorluk 17 si Cumhuriyet devrine aittir. Anadoluda yayınlanan Ermenice gazeteler 187 dir.

Halen İstanbul'da Ermenice 2 gazete vardır: JAMANAK (Vakit) ve MARMARA. 4 de dergi bulunmaktadır: KULİS, ŞUHAGAT (Huzme) SURP PIRGIÇ (Ermeni Surp Agop Hastanesi organıdır) ve BAYKAR dergisi

Osmanlı İmparatorluğu zamanında yayınlanan Ermeni Ekal-
liyet gazetelerinin 51 i Ermeni harfi ile Türkçedir. Bunların 17 si
İstanbulda 34 ü Anadoluda çıkmıştır. Ermeni harfi ile Türkçe çıkan
ilk gazete 1843 de yayınlanmış Cerideyi Havadistir. Ermeni harfi
ile Türkçe çıkan son gazete, 40 yıldan fazla yayınlanmış MANZUMEYİ EF-
KAR' dır.

Halen, koleksiyonları hemen hemen noksansız bulunabilen
elakkiyet gazeteleri sadece bu 601 çeşit ermeni gazetesidir. Bunların
en zengin koleksiyonu Viyanada (Congréation Michitariste) Kütüphanes-
inde, sonra Kudüs Patrikhanesinde ve üçüncü olarakda Erivan Kütüp-
hanesinde dir.

Yine Osmanlı İmparatorluğu devrinde muhtelifdillerde
~~şzkmx~~ yayınlanmış basın hakkında en ciddi çalışma ermeni dilinde
basın hakkında Erivanda çıkarılmış 3 ciltlik eserdir. İsmi HAY
BARPERAGAN MAMULİ MADNAKİ DUTCYUN (Ermeni Basını Bibliyografyası)
yazarı GIRAGOSYAN' dır. Bu verdiğim rakamlarda sözünü ettiğim 51 adet
ermenî harfi Türkçe gazete ve derginin % 95 i 1873 den evveline aittir.
Bunların 34 ünün Anadoluna yayınlanmış olması, yabancı devletlerin
ermenî unsuruna el atıp onları aleyhimize kışkırtma ve cinayetlere
sevk etmeye başlıyana kadar, pek büyük bir kısmının ermenice dahi bil-
mediklerini açıkça gösteren belgedir.

Osmanlı İmparatorluğunun rumca basını hakkında da yazıl-
mış iki kıymetli eser vardır. 1-

1 - Hristo Sokrates : İdimosiografia is t'İzmirni 1821 - 1922.
(İzmirde Rumca Basın 1821 - 1922) ~~Eserinin ismi Türkçeye~~

2 - Manoel Yedeon : Aposemeiomata Kronografia 1800 - 1913.
(Rumca basına aid geniş bölümler vardır. İki eserin de ismi Türkçe teleffuzuna göre yazılmıştır.)

" "

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.39

Yukarıda, Devletin, Osmanlı İmparatorluğunun Türkçe dili dışında yayınlanmış bütün basınıni, mikrofilm ve mikrofiş olarak derleyüp bir merkezde bulundurması zaruretinden bahsetmiştim. Yine yukarıda, ~~uluslararası~~ azınlık unsurunun dillerinde yayınlanan basının, imparatorluk devrimizde - hatta Cumhuriyet idaremizin ilk yıllarında - Türkçe basına kıyasla, çok daha müsamahalı adeta intiyazlı bir muameleye tabi tutulduğuna da işaret etmiştim

İmparatorluğumuz devrinde batılılaşma dönemimize rastlayan 19. yüz yılın yarısından sonra başlayan basınıımız, o devirlerde memleketin geçirmekte olduğu, malî, ~~ve~~ iktisadî, içtimai, kültürel, hatta siyasî hayatı ve bu alanlardaki gelişme ve değişmeleri aksettiren tek kaynaktır. O zamanların Türkçe basınıının sansür tehdidi altında olmasa bile, yine yukarıda belirttiğim sebeplerle ne derece yavan olması dolayısıyla, muhtelif alanlardaki oluşma ve değişmeleri, kaynak mahiyetinde aksettirmekten uzaktır. Bu itibarla İmparatorluğumuzun her dildeki basınıını bir merkezde derlenmiş halde bulundurmak, pek çok konu ve alanda yapılmış zarurî araştırmalar için son derece önemli bir kaynak oluşturmuş olacaktır.

Bu alanda ilk adımı, Fransızların "Anadolu etüdleri Enstitüsü" nün atmış olduğunu haber almış bulunuyoruz. Bu Enstitü, Osmanlı İmparatorluğu hududları içi nde yayınlanmış Fransızca ve Fransızcalı bütün basının mikro filimlerini, Beyoğlundaki Merkezinde depol amağa kara vermiş ve faaliyete geçmiştir. Aynı ca da bütün dünya kütüphalarında bölük pörçük rastlanan bu basınıını

toplu bir katalogunu da yayınlamak üzere bulduklarını da memnulukla haber almış bulunuyorum.

Sözümü bitirirken, Kültür Bakanlığımızın, Fransız - ların Enstitüsüne tekaddüm ederek yerine getirmesi gereken bu görevde, bugüne kadar gösterdiği kayıtsızlıktan silkinmesi ve harekete geçerek İmparatorluğumuzun Türkçe ve Türkçe dışı dillerde yayınlanmış bütün dergi ve gazetelerinin mikro filmlerini bulunduran bir merkez tesis etmediğini beklediğimizi belirtirim.

Ziyad EBÜZZİYA

TÜRKİYE
Kütüphanesi Arşivi
No 2B.571.40

- 1 - Almanca, 2 - Arapça, 3 - Arnavutça, 4 - Boşnakça,
5 - Bulgarca, 6 - Çerkezce, 7 - Ermenice, 8 - Farsça,
9 - Fransızca, 10 - Gürcüce, 11 - Hırvatça, 12 - Hindçe,
13 - İngilizce, 14 - İtalyanca, 15 - Kürtçe, 16 - Rumca,
17 - Rumence, 18 - Rusca, 19 - Sırpça, 20 - Urduca,
21 - Yahudice (Ladino), 22 - Tahudice (İbranice).

6- ÇERKESCE

Çerkesce yayınlanmış iki gazete vardır. İlki GUAZE (Rehber), 1911 de İstanbulda Çerkes Teavün Cemiyeti tarafından çıkarılmıştır. Gazete siyasidir, Türkçe ve Çerkescedir. Her sayıda bir sahifesi Çerkesce ve lâtın alfabesiledir. İkinci si DİYANE (Annemi)dir. 1920 de İstanbul Çerkes Kadınlar Cemiyeti tarafından çıkarılmıştır, o da Türkçe ve Çerkescedir.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 22.571.61

10- GÜRCÜCE

Gürcü dilinde çıkmış tek bir gazeteye rastlıyoruz : İSLAM GÜRCİSTAN. Gazete İslam Gürcistanının Tealisi Cemiyeti tarafından Batumda 1919 da çıkarılmıştır. Malûm plduğu üzere Birinci Cihan Harbinde Erzincana kadar sokulmağa başarmış olan Rus ordularını geri atarak Kafkasyaya Azerbaycan dahil olan terleri geri almıştık . Bu arada Batum da 1917 de geri alınmıştı. Sovtey Rusya ile yaptığımız Erestlitovs sulhunde Batum bizde kalmış, ancak daha sonra yaptığımız Güm wewbugünkü ve Rusya ile olan bugünkü hududlarımızı tayin eden Gümrü anlaşmasile Sovyet Rusyaya bırakılmıştı. Gazete Batum bizde iken yayınlanmış ve 1921 e kadar devam etmiştir. Gürcüce ve Türkçedir.

Bu gazeteyi, ozamanki Fransız Sefiri Verminhac, İmparatorluta bulunan Fransızlara, başlamış olan"Fransız İhtilâli"nin gelişmeleri hakkında bilgi vermek için yayınlamıştı. Verminhac'ın bir ümidi de, yayınladığı ihtilâlcı yazılarıyla, Osmanlı Devletinde de Fransız İhtilâli gibi bir hareket doğurtmaktı. Bu ilk aşım

Bugüne kadar türkçe yayınlanmış Türk Basın Tarihleri, maalesef, sadece türkçe basım üzerinde durmuşlardır. Halbuki türkçe basım, Osmanlı İmparatorluğunun teşkil eden unsurlardan, aslî unsur sayılan türklerin ve Osmanlı İmparatorluğunun resmi dili olan türkçe ile yayınlanan basımdır. Osmanlı İmparatorluğu, malum olduğu üzere, muhtelif milliyetlere mensup anasırdan meydana gelmiş bir varlıktır. Ve bu devletin bütün tab'alarına verilen isim "Osmanlı" dır. Bu itibarla bu anasırın dillerinde yayınlanmış gazete ve dergiler, yayınlandıkları dillerin mensubu insanların kökeni olan milliyetlerin basını değil, Osmanlı basınıdır. Bu basının tarihi ise henüz yayınlanmadığı gibi, bu alanda ciddi ve kapsamlı bir araştırmada henüz yapılmış değildir. Osmanlı İmparatorluğunun dağılmasından sonra kendisinden kopup ayrılan ve müstakil devletler haline gelen milletlerin bazıları, kendi dillerinin basım ~~xxx~~ tarihlerini etüd eden monografiler meydana getirirken, Osmanlı idaresi altında buldukları zamanlarda, Osmanlı tab'ası olarak kendi dilleri ile çıkan gazetelerinde tarihçelerini vermişlerse de, bunların bir kısmı hariç sat'hi yapılmış araştırmalardan ibarettir. Üstelik de babalarının, dedelerinin, "Osmanlı" olarak yaptıkları yayınları, kendi milliyetlerine aitmiş gibi göstermekte de bir mahzur görmemişlerdir. Bu sahadaki yayınların sathi oluşlarının başlıca sebebi bu gazetelerin pek mühim bir kısmının koleksiyonlarının dünyanın hiçbir kütüphanesinde tam olarak bulunmamasındandır. Meselâ türkiyede çıkmış ve 1859 dan 1913 e kadar yayınlanmış, uzun yıllar günde sabah ve akşam olarak iki ayrı baskı yapmış bir gazete vardır : Courrier' Orient. Bu gazete bu müddet zarfında en az 46 milyon nüsha bastığı halde bu güne kadar bütün dünyada sadece 3 nüshasını bulabildim. Bu da bu devrelerde yayınlanan gazetelerin ne kadar güçlüklerle elde edilebileceğini gösteren dikkate değer bir örnektir.

Türkçe dili dışında bu verdiğimiz izahatte, gerçek rakamından uzak olarak, bugüne dek 1978 gazete ve derginin mevcudiyetini tespit etmiş bulunuyorum. Bu rakam, muhakkak ki, gerçek rakkamdan hiç değilse beşte bir nisbetinde uzaktır.

Dünyanın dört bir tarafındaki kütüphanelerde Osmanlı İmparatorlu türkçe dışı basın örneklerinin bir kısmı parça parça kolleksiyon halinde mevcuttur. Bugünkü mikro-film, mikro-fiş kolaylıkları ve imkânları sayesinde, Türkiye devleti, kendi öz malı, öz basını olan bu yayınları bir yerde toplamak mecburiyetindedir. Kurulmasına uğraşılan Türk matbaacılık ve gazetecilik müessesinin bu vazifeyi yerine getirmesini temenni ve ümit ederiz.

Osmanlı İmparatorluğu dağıldıktan sonra, birçok dilde yayınlanan gazetelerin ortadan kalkmış olması pek tabii bir haldir. Ancak, Cumhuriyetin ilânından sonra, memlekette hatırı sayılır miktarda Rum, Ermeni, Yahudi ve tatlı su frengi denilen yurdumuza yerleşmiş ecnebler kalmışlardır. Bunların tümü büyücek bir rakkam teşkil ettiği halde bugün Türkiyede, türkçe dışında gazete ve dergi adedi, parmakla sayılacak kadar azalmıştır. Bunun başlıca sebebini göz önünde tutmak lâzımdır. İmparatorluk devrinde ekalliyetlerin aydınları içinde Ermeniler hariç, türkçe konuşanlar pek azdı. Yahudi unşuru başta olmak üzere, bunların kullandıkları dil Fransızca veya İtalyanca idi. Bugün hemen hemen dünyanın bütün devletlerinde bulunan azınlıklar, buldukları devletin lisanını nasıl benimsemişler ise, Cumhuriyetin ilânından sonra, büyük gayret sarfolunarak, azınlıklara türkçeyi benimsemeleri sağlanabilmiştir. Türkçe konuşanların miktarı çoğaldıkça da yabancı dilde gazetelerde dahi ortadan kalkmaya başlamıştır. Daha evvelki devirlerde İmparatorluğun muhtelif unsurlarını türkçeyi benimsemelerini ve bu dili özdilleri gibi kullanmalarına önem verilmemiş olmasının sebebi basittir: Türk herhangi bir dili iki insan arasında temas teminine yarayan bir vasıta olarak görmüş, dilde milli veya dini bir varlık aramamıştır.

Bu vesile ile şu hususa da işaret etmek isterim: Türkiye, 19.yüzyılın son çeyreğinden başlayarak, son zamanlara kadar pek çok harp görmüş ve pek kritik dönemler geçirmiştir. Bu devirlerde gazeteler ağır bir sansür altında tutulmuşlar, pek çok gazete muvakkat veya toptan kapatılmak cezasına uğramıştır. Ancak şu gerçeyi de gözden kaçırmamalıdır: Osmanlı İmparatorluğu devrinde de, Cumhuriyet idaresinde de, en ağır sansür ve baskı türkçe dili ile çıkan gazetelere uygulanmış, yabancı dildeki basın daima müsamaha görmüş adeta imtiyazlı insanlarmış gibi muameleye tabi tutulmuştur.

O kadar ki, Türkiyeyi meşruti idareye kavuşturmak için, ilk mücadeleyi açan Namık Kemal'in, Ziya Paşa'nın, ve diğer yeni Osmanlılar hareketi mensupları, gazetelerine tehlikeli addettikleri bir yazıyı yazacakları zaman, bunu evvelâ dostları Giampetri'nin Courier'de Orrient gazetesine imzasız yazarlar, bir tepki gelip gelmediğini üç dört gün beklerler sonra da oradan iktibas etmiş gibi kendi gazetelerinde neşrederlerdi. Türkiyede uzun veya kısa yayın hayatı boyunca kapanma cezasına uğramamış türkçe gazete hemen hemen yok iken, ~~xkx~~ azınlık gazeteleri arasında hiçbir gün dahi kapatılmamış olanlar çoktur. Meşelâ ermenice Jamanak Gazetesi geçenlerde 75.yıldönümünü kutlarken bugüne dek bir tek defa bile kapatılmadığını "iftiharla" ilân etmiştir.

Yabancı dildeki gazetelerin zaman zaman kapatılma cezalarına da çarptırıldıkları olmuştur. Ancak aradaki nispet bire yirmiden fazladır. Meselâ şahsımdan bir misal vereceğim: az evvel Jamanak gazetesinin 75.yılına idrak ettiğini ve hiçbir defa kapatılmadığını belirtmiştim. Ben bir gazeteci ailesine mensubum. Büyük babam EbuZZiya Tefvik, gazete sahibi olarak gazeteciliğe 1872 de başlamıştır. İki oğlu, Tâlha ve Velid beyler, yani babam ve amcam, gazete sahibi olarak gazetecilik etmişlerdir. Nâhayet ben, torunu da aynı gazeteyi sahip olarak çıkarmıştım. Gazetemiz, mâlum, Tasvir-i Efkâr idi. Bu gazetede 1949 da yayınını tatil etmiştir. Ve bir daha da çıkarılmamıştır. Şu halde, aile, 77 sene gazete çıkarmıştır. Bu 77 senede beş hünkâr ve iki cumhurbaşkanı devlet reisi olmuşlardır. Bunun ifadesi 7 devirdir. Bu 7 ~~xxxxxx~~ devirin toplamı, 77 senede, biz ailece sadece 20 yıl gazete çıkarmak hakkına sahip olmuşuz. Ve 57 sene bu idareler tarafından resmen kapalı tutulmuşuz... Üstelik ~~bu~~ 20 yıl zarfında da gazetelerimiz 34 defa muvakkat kapatılma cezalarına uğramıştır! Merak edecek olanları tatmin için ilâve edeyim: Bu 34 kapanışın sadece 15 i 5 hünkârın "Mutlakiyet İdaresi" devrinde olmuş, 19 u ise Cumhuriyetin ilanından sonra vuku bulmuştur... Cumhuriyet devrinin bu 19 kapatılışının 17 si ise, benim 9 sene sürengazete çıkardığım yıllarda ~~xxxxxx~~ başıma gelmiştir... Rekor kırılması her zaman arzu olunan, temenni edilen birşeydir. Benim temennim, hiçbir memlekette, hiçbir gazetecinin, böyle bir rekoru kırma felâketine uğramamasıdır.

İmparatorluk devrinden bugüne kadar türkçe dili dışında memleketimizde 1978 gazete ve derginin yayınlandığını tespit ettim. Gerçeğin ise bu rakamın hiç değilse dörtte bir nisbetinde aşacağına eminim. Buna karşılık türk dilinde çıkan ilk gazete, "Vekayi Mısriye" 1828 den, eski harflerin kaldırıldığı tarih 1929 a kadar, yüz bir yılda, sadece 1807 türkçe gazete ve dergi çıkmıştır. Bu rakkamla gerçeği tam ifadesi olmayabilir. Ama noksanlık payı 150-200 rakkamını muhakkaki bulamaz. Türkçe gazetelerimiz neden bu kadar azdır? Türk gazeteciliğe merak salmamıştır? Yoksa gazetecilik ilmini becerememiştir? Hayır. Bunların hiçbiri sebep değildir. Sebep bambaşka birşeydir: Irk ayırımı gaye olarak daima gözünü devlet memurluğuna veya askerliğe dikmiştir. Devlet memuru ve askerin ise gazetecilik etmesi yasaktır. Aydın gençlerden tek tük gazeteciliğe merak salıp yayına geçerse, devrin hükümetleri onun yazılarından kuşkulandıkları için kendisini derhal bir devlet memuriyetine tayin eder ve İstanbul'dan uzaklaştırırlardı. Devlet memurluğuna dayin edilen bir kimsenin ise resmen azil edilinceye kadar istifa etmeye dahi hakkı yoktu. İşte bu yüzden türkçe dilinde gazeteler Cumhuriyet devrine kadar, imparatorlukta ki ekalliyet basını ile kıyaslanamayacak kadar geri kalmıştır.

Osmanlı İmparatorluğunun ve Türkiyenin türkçe dili dışındaki basını üzerinde çalışılırken evvelâ bunu üç kısımda ele almak lâzımdır:

1- Osmanlı İmparatorluğu hudutları içindeki ülkelerde Osmanlılar tarafından yayınlanan gazete ve dergiler. "Osmanlı İmparatorluğu hudutları" nı en geniş manada alıyorum:

a) Doğrudan doğruya devletin vilâyet ve sancağı olarak idaresinde olan yerler.

b) Osmanlı devletine hukuken bağlı bulunan ülkeler "Romanya, son zamanlarında Mısır, Bulgaristan gibi"

2- Osmanlı İmparatorluğu hudutları dışındaki memleketlerde.

a) Osmanlı tabiyetindeki şahıslar tarafından yayınlanan gazete ve dergiler.

b) Osmanlı hükümeti tarafından yayınlanan gazete ve dergiler.

3- Osmanlı hudutları içinde yabancılar tarafından yayınlanan gazete ve dergiler. Bunu da şu kısımlara ayırmak lâzımdır.

a) Ecnebi ~~kısmen~~ sefaretler, konsolosluklar, ticaret odaları, Osmanlı toprağında bulunan müttefik askeri kuvvet veya üslerin yayınları.

b) Osmanlı ülkesinin işgale uğramış bölgelerinde, işgal kuvvetlerinin yaptığı yayınlar "Fransızların Napolyonun işgalinde Mısırdaki, Rusların Trabzonda, Yunanlıların İzmirde buldukları sırada ~~gösterdikleri~~ çıkardıkları gazete ve dergiler"

c) Memleketten transit olarak muvakkaten, hatasız mülteci sıfatı ile, veya hususi müsaade ile yerleşmiş olan yabancılar "mütareke yıllarında türkiyede Vrangeli ordusu bakiyesi beyaz Ruslar, bunların arasında Türkiyede kalabilen beyaz Ruslar, Türkiyede esnaf ve tüccar olarak bulunan İranlılar".

Osmanlı ülkesinde ve yabancı memleketlerde Osmanlı tabası tarafından türkçe dili dışında veya türkçede, veya yabancı harflerle türkçe çıkarılan gazete ve dergileri ele alalım.

Bugüne kadar yaptığım tesbitlere göre, Osmanlı devleti hudutları içinde ve dışında Osmanlılar tarafından, 22 dilde gazete ve dergi yayınlanmıştır. Bunları, dillerinin alfabetik sırasına göre veriyorum: 1

1- Almanca, 2- Arapça, 3- Arnavutça, 4- Boşnakça, 5- Bulgarca, 6- Çerkezce, 7- Ermenice, 8- Farsça, 9- Fransızca, 10- Hırvatça, 11- Hintçe, 12- İngilizce, 13- İtalyanca, 14- Kürtçe, 15- Gürcüce, 16- Urduca, 17- Rumca, 18- Rumence, 19- Rusca, 20- Sırpça, 21- Yahudice (Ladino), 22- Yahudice (İbranice)

Bu dilleri teker teker ele alarak her birince çıkarılmış olan gazete ve derginin adedini ilk çıkarılmış olanın ismini ve tarihini çıktığı yeri vermekle iktifa edeceğim. Ancak, yukarıya yaptığım tasnif dahilinde kalarak bu dillerde yayınlanan gazetelerin çıkarılma yani sahibinin veya yayınlıyanın, ecnebi mi Osmanlı olduğunu ve gaze-

nin ne müddet çıktığını ayrı ayrı bildirmeyeceğim . Sadece o dildeki yayının umumi yekûnunu vereceğim.

XXXXXXXXXXXX

1- ALMANCA

Almanca 28 gazete çıkmıştır. İlk organ 1899 da İstanbulda yayınlanan Konstantınopol Handelsblatt'tır.

2- ARAPÇA

Arapça, Türkçe, Fransızca olarak üç dilde yayınlanan, ilk türkçeli gazete Napolyonun Mısırı işgali sırasında çıkarttığı Le Courrier d'Eqypte'dir. Yıl 1798 dir. Mısır Fransız iştilasından kurtarıldıktan sonra Mehmet Ali Paşa imparatorluğun ilk arapçalı ve türkçeli gazetesini çıkarmıştır: Vekayeyi Mısriye. Yıl 1828 dir. Bu gazete, türkçe çıkan ilk gazetemiz Takvim-i Vekayeyi'den evvel yayınlanmış dilinde türkçe gazetedir.

İmparatorluğun arapça konuşulan Asya ve Afrika eyaletlerinde, Anadoluda, Doğuda, İstanbulda ve Avrupa memleketlerinde Osmanlı tabası araplar tarafından, Arapça olarak çıkarılan gazete ve dergilerin adedi 300 den fazladır. İmparatorluk hudutları içinde son çıkan arapça gazete, 1918 e kadar İstanbulda yayınlanmış olan "El Alem-i İslam" dir.

3 - ARNAVUTÇA

Arnavutça 11 gazete ve dergi çıkmıştır. Bunlardan ilk çıkan gazete İŞKODRA'dır. 1876 da yarısı türkçe yarısı arnavutça bir zamanlar İtalyanca olarak da çıkmıştır. Arnavutça kısmı latin harfi ile yayınlanmıştır.

4- BOŞNAKÇA

Boşnakça yayınlanmış iki gazete ve dergi bulunduğunu işaret eden yayınlara rastladım. Ancak, bu yayınlar kaynak göstermediğinden, şahsen de bu dilde gazete ve dergiye rastlamadığımdan, bu bilgi kayde ihtiyatla veriyorum. Zira rastladığım yayında boşnakça denilen gazete veya dergi hırvatça da olabilir.

5- BULGARCA

Bulgarca yayınlanmış gazete ve dergi 39 dur. İlk bulgarca yayın LUBOSLOVIYE isimli, İzmirde 1844 de yayınlanan bir dergidir.

6- ÇERKESCE

Çerkesce İstanbulda yayınlanmış tek bir gazete bilinmektedir. İsmi DIYÂNE'dir. 1920 de yayınlanmıştır. Türkçe, Çerkescedir. "İstanbul Çerkes Kadınlar Cemiyeti" tarafından çıkarılmıştır.

7- ERMENİCE

Ermenice gazete ve dergiler 601 gazete çıkmıştır. İlk Ermenice gazete LIROKİR ismi ile 1831 de yayınlanmıştır. Aynı sene çıkarılmaya başlanan ilk türkçe gazetemiz Takvimi Vekayeyinin ~~xäxxkx~~ ermenice nüshasıdır.

8- FARŞÇA

11 gazete yayınlanmıştır. İlk farşça gazete, 1831 de çıkan Takvimi Vekayeyinin farşça nüshasıdır. Ancak bugüne kadar bu dildeki nüshaya tesadüf edilmemiş olmakla beraber, yayınlandığı muhakkaktır. Zira, Başbakanlık arşivinde bulunan, Maliyeden müdevver evrak arasında 7080 numarada "Takvimi Vekayenin Tevzi ve Varidat Defteri" vardır. Bu defterde Takvimi Vekayenin farşça nüshalarını, doğu vilâyetlerine yollandığı kayıtlıdır. Bu gerçeği, Cengiz Orhonlunun "Takvimi Vekaye" isimli makalesinde görüyoruz. Bundan sonra çıktığını tesbit edebildiğimiz farşça gazete, 1864 de yayınlanmaya başlamış olan TÜRKİSTAN gazetesidir. Bu gazetelerin10 ü imparatorluk devrinde, sadece biri HAVER "Şarka Doğru" isimli gazete cumhuriyet idaresinin ilk yıllarında çıkmış, yine o tarihlerde, Türkiyede esnaf-lık eden bütün İranlıların memleketlerine gönderilmeleri üzerine, gazetenin okuyucusu kalmamış ve yayınını durdurmuştur.

9- FRANSIYZCA

Memleketimizde ve şehrimizde bu dilde çıkan ilk gazete ~~xxxxxxxzaxaxaxda~~ BULLETİN DE NOUVELLES'dir. 1794 de Fransız Sefaretinde kurulmuş sefaret matbaasında basılmıştır. Bu organ yalnız Türkiyede çıkan ilk fransızca gazete değil, aynı zamanda memleketimizde gazete olarak yayınlanan ilk varakadır. Bu ilk adımdan sonra,

TÜRK İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 28.571.68

bugüne kadar, yani 90 sene zarfında, Fransızca veya Fransızcalı olarak memleketimizde 630 ~~xxx~~ gazete ve dergi yayınlanmıştır. Bu gün, lisanlarını ^{memleketimizde} ~~xxxxxxx~~ bu kadar yaygın bir hale getirebilmiş olan Fransız ~~xxxxxxx~~ sanın, Türkiyede tek bir gazetesinin mevcut olmaması, kendileri hesabına cidden esef edilecek bir haldir.

10- HIRVATÇA

Bosnanın hırvat yani hristiyan halkının iki gazetesi olduğundan bahseden yazılara rastlanmış olmakla beraber kaynak vermeyen bu beyanlara güvenemediğim ve bizzatta bu gazeteleri görmediğim için bunu da kayda ihtiyatla veriyorum. Yukarıda boşnakça dediğim yayında bu gazete olabilir.

11-HİNTÇE

İmparatorluk devrinde hintçe - arapça - farsça tek bir gazete çıkarılmıştır: SEMERAT-ÜL FÜNUN. Beyrutta 1875 de yayınlanmıştır.

12 - İNGİLİZCE

Bu kısımda İngilizlerin ve Amerikalıların çıkardıkları dergi ve gazetelerin birlikte mütalâa ediyoruz. Bu dilde 34 gazete ve dergi yayınlanmıştır. İlk çıkan gazete 1841 de yayınlanan İMPARTIAL'dır. İzmirde Fransızca, İngilizce olarak çıkmıştır. 1856 da ise İstanbul'da LEVANT HERALD gazetesi devamlı olarak yayınlanmaya başlamıştır.

13- İTALYANCA

İtalyan dilinde 20 gazete ve dergi yayınlanmıştır. Eldeki bilgiye göre İstanbul'da 1850 de 4 İtalyanca gazete yayınlanmakta idi. Bunlar, ALBUM BİZANTİNO, GURİS PRUDENJA BİZANTİNO, İNDİCATORE BİZANTİNO, OMNİLUS. Bu 4 gazetenin aynı senede ve aynı günde yayına başlamadıkları muhakkaktır. Bunların ~~ilk~~kinin hangisi olduğunu henüz tespit edemedim. Yine 20 adet olarak verdiğim rakamında gerçek miktarı ifade etmediği de muhakkaktır. Zira İzmirde uzun müddet çıkarılmış olan İtalyanca gazeteler vardır ki bunların doğru dürüst isim ve miktarları henüz elde edilememiştir.

14- KÜRTÇE

Kürtçe resmen çıkmış gazete ve dergilerin adedi 15 tir. Burada, "resmen" demekten maksadım, ayrılıkçı örgütlerin 1980 müdahalesinden evvel, resmen yayınladıkları dergi ve gazeteler dışında çıkardıkları ve gizli olarak dağıttıkları gazete ve dergilerin de mevcut bulunmasındandır. 1980 eylülüne tekaddüm eden yıl ve aylarda aşırı sol ve bölücü yayın yapan ve ayrıca ellerindeki imtiyazlara dayanarak resmen yayınlanan 9 dergi ve gazete mevcuttu. Bunların en mühimi RIZGARİ (Hürriyet), ROJA- NU (Yeni Gün), SERKZABUM (Bağımsızlık) idi. Çok zararlı ve tahrik edici yayınları 1980 müdahalesinde durdurulabilmiştir. İmparatorluk devrinde ise kürtçe ve türkçe çıkan ilk gazete HATAVİ-İ KÜRT'dür (Kürt adımları). Bu gazete de yayınlanmıştır. Çıkaran Baban Zade İsmail Bey'dir.

15- GÜRCÜCE

Gürcüce ~~xxxx~~ gazetelerin çıktığı hakkında beyanlara rastlanıyorsa da kesin bilgiye ulaşamadığım için üzerinde duramıyorum.

16- URDUCA

Urduca iki gazetenin çıktığı bilinmektedir. İlki EL DESTUR. 1930 da İstanbul'da gündelik olarak çıkmıştır. Arapça - Farsça - Urduca'dır. İttihat Terakkinin organıdır. İkincisi CİHAN'dır. Bu da arapça - Türkçe - Urduca olarak 1914 de İstanbul'da "Cemiyet-i İslamiye-i Hayriye" tarafından çıkarılmıştır.

17 - RUMCA

Rumca basın 155 gazete ve dergi çıkarmıştır. İlk rumca tespit ettiğimiz gazete 1831 de İzmir'de yayınlanan O FILOSTON NEON isimli gazetedir. Ancak 1821 de de İzmir'de rumca gazete çıktığı hakkında rastladığım yazılar vardır. Fakat bunlar isim ve başka malumat vermediği için burada ~~şxxx~~ zikredemiyorum. 1835 de İstanbulda OTOMANİKOS MİNİTOR ismi altında rumca Takvimi Vekayeyinin bu dilde nüshası çıkarılmıştır. Rum harfi ile türkçe olarak "Karamani dili" dediğimiz dille çıkan beş te gazete vardır. Bunun ilki 1860 da yayınlanan ANATOLİ gazetesidir.

18- RUMENCE

Romanya, Eflâk ve Buğdan olarak, iki memleket anlamına gelen "Memleketeyn" ismi altında Osmanlı İmparatorluğuna bağlı bir ülke iken, 1850 de Bükreşteve diğer şehirlerinde 7 gazete ve derginin yayınlanmakta olduğunu Ubucini bildiriyor. Ancak isim vermiyor. ~~Annuaire~~ Annuaire Deux Mondes 'da ise, 1850 den evvel Bükreş ve Yaş'da siyasi, ilmî ve edebî birçok yayın organının bulunduğ, fakat buraları Rus işgali altına girer girmez, ikisi müstesna hepsinin hemen kapatıldığını bildiriyor. Rus zulmünden kurtulan bu iki gazete LA GAZETTE DE MOLDAVIE ile ZIMBROU (Boğa) dır. Kapatılan gazeteler hakkında henüz bir bilgi elde edemedim. Yalnız Memleketeynin birleşmesi ve Osmanlı İmparatorluğuna tamamen kurtulması için geniş çapta yayın yapan ROMANUL gazetesi vardı. Bu gazetenin neşriyatına Osmanlı idaresi kayıtsızlıktan mı, idrarsızlıktan mı, imkânsızlıktan mı, müsamahasından mı nedense göz yumuyordu. Kurtarıcı sıfatıyla Romanyaya giren Ruslar burayı işgal ettikleri gün bu gazeteyi kapatmışlar ve ortadan kaldırmışlardır.

19- RUSÇA

Rusca memleketimizde 6 gazete ve dergi çıkmıştır. Osmanlı İmparatorluğunda ilk rusça gazete, 1916 da Trabzon'un Rus İşgal felâketine uğradığı zaman yayınlanmıştır: TRAFEZUNTSKY VAYENNY LİSTOK (Trabzon Askeri Cedidesi) dır. Bundan sonra 5 dergi ve gazeteye rastlıyoruz. Mütakere yıllarında Boşeviklerden kaçarak İstanbula sığınan Beyaz Ruslarla bu kütlenin İstanbula yerleşip kalanların çıkardıkları gazete ve dergiler. Bunlardan RADYO isimli olan gazete 1926 da yayınlanmıştır. İkinci Cihan Harbinden evvel ~~xxxxxxxxxxx~~ Rus Ticaret Odası rusça bülten yayınlıyordu.

20- SIRPÇA

Sırbistan henüz prensip olarak Osmanlı İmparatorluğuna bağlı iken, Sırpça "İbiryâ dili" ile 6 gazete yayınlandığını, 1850 tarihli ANNUAIRE DES DENT MONDES bildiriyorsa da isimlerini vermiyor. Ubucini ise, 1850 de Belgradda aynı yıl için 7 sırpça olduğunu kaydediyorsa da fakat isim vermiyor. Ancak İstanbul'da 1898 de haftada 2 defa çıkan bir tek sırpça organın mevcudiyeti bilinmektedir.

ÇARİGRADSKİ G LASNİK dir.

21- YAHUDİCE BASIN (LADİNO ve İBRANİCE)

Yahudiler iki dil kullanmaktadırlar dıkları malûmdur. İspanyadan yurdumuza 2.Sultan Beyazıt zamanında getirildiklerinden beri yerleşip kalanların kullandığı İspanyolcalı bir dil ki biz buna (Ladino) diyoruz. Diğeri ise İbranice dir. Bu iki dilde çıkan gazetelerin bugüne kadar tespit edebildiğim yekunu 102 dir.

İbrahi lisanı ile ilk gazete 1846 da İzmir'de çıkan SHA AREA MIZRAH'dir. Ancak, Ali Nihaz Öz'ün, Ayın Tarihi dergisinde neşrettiği "100 senelik gazeteciliğimiz" isimli yarım kalmış kıymetli etüdünde 1258 de (1842)İzmirde İbrani Harflerle Türkçe 4 gazete ŞARKIYYE (1867), Zaman (1872), Cedideyi Tercüme (1876), Cedideyi Lisan (1899) isimlerini vermektedir.

Bu 102 Yahudi gazetesinin tespit edebildiğim kadarıyla 34 ü Ladino dilinde 4 ü İbrani dilindedir. Diğerlerini tespit hânüz mümkün olamamıştır. Bu gazeteler İmparatorluğun muhtelif eyaletlerinde çıkmıştır. Yine tamam olmamakla beraber tespit edebildiğimiz kadarıyla 47 İstanbul'da 14 ü İzmir'de yayınlanmıştır.

Yine bu 102 gazete ve derginin 86 sı İmparatorluk devrinde 16 sı Cumhuriyet idaresinde yayınlanmıştır. Halen tek bir Yahudi gazetesi vardır: ŞALOM (Selam) dır.

Yaptığım açıklamadan görüldüğü gibi Osmanlı İmparatorluğunun tab'aları arasında, en fazla gazete çıkarana Ermeni unsuru olmuştur. Her ne kadar Fransız dili ile yayınlanan gazetelerin miktarı biraz daha fazla ise de, Fransızca gazeteleri İmparatorluğun, Türkler dahil, çeşit çeşit unsurları çıkarmıştır. Halbuki ~~601~~ Ermeniler 601 gazete çıkarmışlar ve bunları yayınlıyan İmparatorluğu sadece Ermeni unsuru olmuştur.

Bu 601 gazetenin 414x ü İstanbulda yayınlanmıştır. Bunun 397 si İmparatorluk 17 si Cumhuriyet devrine aittir. Anadoluda yayınlanan Ermenice gazeteler 187 dir.

Halen İstanbul'da Ermenice 2 gazete vardır: JAMANAK (Vakit) ve MARMARA. 4 de dergi bulunmaktadır: KULİS, ŞUHAGAT (Huzme) SURP PIRGIÇ (Ermeni Surp Agop Hastanesi organıdır) ve BAYKAR dergisi

Osmanlı İmparatorluğu zamanında yayınlanan Ermeni Ekal-
liyet gazetelerinin 51 i Ermeni harfi ile Türkçedir. Bunların 17 si
İstanbulda 34 ü Anadoluda çıkmıştır. Ermeni harfi ile Türkçe çıkan
ilk gazete 1843 de yayınlanmış Cerideyi Havadistir. Ermeni harfi
ile Türkçe çıkan son gazete, 40 yıldan fazla yayınlanmış MANZUMEYİ EF-
KAR' dır.

Halen, koleksiyonları hemen hemen noksansız bulunabilen
elakkiyet gazeteleri sadece bu 601 çeşit ermeni gazetesidir. Bunların
en zengin koleksiyonu Viyanada (Congréation Michitariste) Kütüphanes-
inde, sonra Kudüs Patrikhanesinde ve üçüncü olarakda Erivan Kütüp-
hanesinde dir.

Yine Osmanlı İmparatorluğu devrinde muhtelifdillerde
~~şzkwxş~~ yayınlanmış basın hakkında en ciddi çalışma ermeni dilinde
basın hakkında Erivanda çıkarılmış 3 ciltlik eserdir. İsmi HAY
BARPERAGAN MAMULİ MADNAKİ DUTCYUN (Ermeni Basını Bibliyografyası)
yazarı GIRAGOSYAN' dır. Bu verdiğim rakamlarda sözünü ettiğim 51 adet
ermenî harfi Türkçe gazete ve derginin % 95 i 1873 den evveline aittir.
Bunların 34 ünün Anadoluna yayınlanmış olması, yabancı devletlerin
ermenî unsuruna el atıp onları aleyhimize kışkırtma ve cinayetlere
sevk etmeye başlıyana kadar, pek büyük bir kısmının ermenice dahi bil-
mediklerini açıkça gösteren belgedir.

Osmanlı İmparatorluğunun rumca basını hakkında da yazıl-
mış iki kıymetli eser vardır. 1-

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.53

SUBLIME PORTE

MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES.

Le Secrétaire Général	Le Chef de Bureau	Le Rédacteur.
<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.022

S. E. *[Signature]*

à

[Signature] Bey
Paris

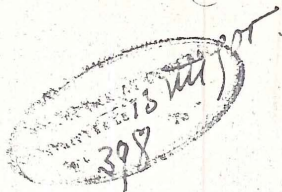
N^o. G^e 43356

N^o. S^e 179

le 21 *[Signature]* 1904

Objet

Alî Kemal et
adopsidi bey

Justicie: 119.

Am & communication

ci joint en copie de
mes collègues de la justice,
je vous prie de vouloir
bien faire la notification
nécessaire à Alî Kemal
Bey, zimme secrétaire de l'Ély
à Bruxelles, le concernant
retournement à Paris et à
Odassidis Bey, fils de
feu Odassidis Pacha, ancien Grand

ایکادمہ اولیٰ تاریخیه وارد اولامہ تذکرہ سایہ صورتی

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.54

دولتہ افندم حضرتاری

خاتون سیدہ صبیحہ عبادیہ جو دولت افندیہ بر قایم کو نہ بیستہ کینڈا جیتتہ بولندینی دیان سفارہ سہ سہ سہ
۵۷ صفحہ تاریخہ و ۶۶۸ نومرولو تذکرہ دولتہ سہ ترجمہ ملیفون کن برانڈہ بیانہ اولسوی
نامور سہ دولتہ ہلا استیڈانہ محل مامد جیتتہ انفضاکی جبار اول سہ صفحہ سفارہ سہ بولند
کتابہ نظیر لکھنؤ بیروتیہ یافتہ

1. 12. 1901

14. 12. 216

1119

امور حقوقه فلان كورده

قوتلار
ni ul pas emre panem

صفا
۵۶۱

ايشو كورده مور اوج بيلاد حوزة التمه وانفقه (۷۴۷۶۶) توتون
مع قور دونه بر عدد التونه ساحت ايه بر حفته التونه قول دوكم
الخالق بر عدد يوزك و بر عدد فونك التوني قور دونه امور حقوقه فلان
اداره سنه تيم ارنه - ۸ اوشاخ

ابو بحدوة سولا
له
صفا
صفا

صفا

صفا

صفا

صفا

10. 8. 1902

29. 7. 1318

3 صفا 1320

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.55

ماہنامہ ملتان ماہنامہ تالیف و تصنیف | محمد علی صاحب |
۱۹۰۲ء فہرستہ تالیف و تصنیف

TDVISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 28.571.56

اور پیادہ و فاسدہ کہ انہوں نے لکھی ہیں انہوں نے لکھی ہیں انہوں نے لکھی ہیں
لیجے بی صاحب ایڈیٹر بلوچستان دربارہ کلیہ خصوصاً شہزادہ علی شاہ تیسری دفعہ جو پندرہ روزہ لکھی ہیں
ایں عالمینہ ایڈیٹر لکھی

11. C. E. 320

2. 8. 1318

14. 8. 1902

۴
 علیه نفع شد بمایه نفع زمینیدست (الملك) تاریخچه مورود در آنرا در مورید

و باز سفارت بنسبت وارد اولیای اولیای ما تذکره علی آصفاء لریه بر بارانکه سبب اسرار قلمناه و سفارت سنجی در قنونی بیده مورود سفارت
 ساریبادده لولیف و بعد فاده در اولیای تحریک زوجه سینه موسی البر عباده مورود افرینانک لریه صبر در سکنزیه مایه باده کتبی در لیبی باده
 بیان و اریار اولیای موسی البریه فراموشید سوغ ملنوی ترک ایلی احمد کلینی تعمیر در صفت فراموشی علمای نوبتاً معاد اجری در کار لولیف در لیبی
 بر زمین سفارت ساریبادده استعاره فراموشان تحقیق مالک فراموشی در لیبی اجری بلیغان اولیای تبلیغ تاریخچه بر موسی البریه او را در
 مساعده و حلاله مفسد اولیای معلقات ساریبادده استعاره لولیف صبح اولیای آصفاء لریه استعاره موسی مخصوصه اداره طلحه اولیای مفسد و بعد ایفاد
 تقصیر باینه

TDV İSAM
 Kütüphanesi Arşivi
 No 2E.571.57

1324
 6. 9. 1319
 21. 9. 1903

«اصحاحی» و «ناجیه» به صلوات بر محمد و آله و سلم

دو خط اولی
بیت خادمه او طبقه را بر حوره در زمانه معنفاً به جاده افند و بیان رخسار بی نظیر جانین بهار می دهد در می سحر و سحر و سحر
بنا حضرت عبید بن جراح که در زمانه خود که حکم خاندان او افند می دهد و قیام می کند و خادمه بیاد افند و سحر و سحر
او را از کتب دیگر می خواند و می گوید که این نوع از طبع به اعلام جبار خود به صلوات بر محمد و آله و سلم
نصرتی که از طرف او طبع است

TDVISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.58

22.2.320

30.2.H.322

7.3.1904

عبدالله جوده و اکبر سکوتمند محلی مائتور سترده
اولاً و ثانیاً و در مقام بواسطه سترده

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 28.571.60

بخش ارشد سترده رفوضه
حقه

SUBLIME PORTE

MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES.

Le Secrétaire Général	Le Chef de Bureau	Le Rédacteur
<i>EMZ</i>		

Télégramme
S. E. *Eurfik* Pacha

à
S. E. *Munir Bey*
Paris

N^o. G^l 25288
N^o. S^l
le 9 Septembre 1897

Objet

Il nous revient
que, *Abdullah Djodet*
ayant le grade de ca-
pitaine en Médecine qui
avait été déporté en Tri-
polie d'Afrique s'est sau-
vé de son lieu de résidence
et s'est rendu en France
en passant par la ville
de *Mehdiz* en Tunisie.

Veillez faire des dé-
marches pressantes auprès
du G^l français pour
le faire découvrir et
le ~~relever~~ ^{diriger} au ~~Compte~~
aup^s autorités ~~gouvernement~~ ^{Impériales}
et l'extrader =

21 TR 97

TDVISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 28571/61

Sublime Porte

Ministère des Affaires Etrangères

Bureau de la Correspondance Chiffree

Télégramme

de S. E. Réhid Bey

à S. E. Fevzi Paşa

N. G. N. S. 188

Rome le 10 Mars 1899

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.521.62

Reçu Télégramme N. 105
Me conformant aux
ordres y contenus j'ai informé
Tchak Effendi de sa nomi-
nation. Il m'a télégraphié
en réponse qu'il attend
frais de route. =

SUBLIME PORTE

MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES

Le Secrétaire Général	Le Chef de Bureau	Le Rédacteur.
MTG	Telegramme	

S. E. Zerkik Pacha

a
Réchid Bey, et Mahmoud Nefin Bey.

Rome et Vienne

N^o. G^e 34898 34899

N^o. S^e 109 192

le 25 8^h 1899 Suite à mon télégramme

5

Objet

105 Rome

176 Vienne

Veuillez me télégraphier
d'urgence si Sukiouty Effendi
(R.) Djerdet Effendi (V.) a
pris possession de son poste.

578 277 101 Rome

603 Vienne.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 28.571.63

Sublime Porte

Ministère des Affaires Etrangères

Bureau de la Correspondance Chiffrée

Télégramme

de S. E. Rehid Bey

à S. E. Cevfik Pacha

N. G. N. S. 199

Rome le 26 juil. 1899

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 28.571.64

Sukouti Effendi
n'est pas encore arrivé.

A N. O.

Sublime Porte

Ministère des Affaires Etrangères

Bureau de la Correspondance Chiffée

Télégramme

de S. E. Mahmoud Nedim Bey

à S. E. Serif Paşa

N° 284

Vienne le 26 Octobre 1899

13 1/2 1/2
603

Recu télégramme N° 192.
Il ne s'est pas présenté
jusqu'ici à l'Ambassade
Impériale. J'ignore son
adresse; notre Consul G^t
à Genève n'a pas cru
devoir me répondre.
L'affaire en reste au point
que j'ai rapporté dans
ma dépêche en turc du
27 Septembre v. s. N^o S^t 270.

Sublime Porte

Ministère des Affaires Etrangères

Bureau de la Correspondance Chiffree

Télégramme

de Ressoul Effendi

à S. E. Ferik Pacha

N.º Ge " N.º S.º "

Genève le 28 8^{he} 1899.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No. 2B.57166

J'ai communiqué
le Tradé Imp^l à celui Mous
qu'il y part ce soir. Abdullah
depuis jeudi se trouve à Paris
Lukuty Effendi lui a télégraphié
de revenir et partir immédiate-
ment pour Vienne. Il y a
six femmes turcs ici dont
personne entre-eux jusqu'à
présent et n'est rétribué par le
Gard. Imp^l.

Pour lancer ce télégramme
j'ai sondé ma montre
lunette dès que je recevrai
d'argent je voudrais bien ne
présenter auprès de V.º. pour
soumettre quelques détails
très confidentiels concernant
les femmes turcs.

SUBLIME PORTE
MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES.

Intérieur N. 11.

Le Secrétaire Général	Le Chef de Bureau	Le Rédacteur
M. C. Télégramme		

S. E. Cevfik Pacha

Mahmoud Nedim Bey (Vienne)
Rechid Bey (Rome)

N. G. 36355 x 13 R.

N. S. 36356 x 26 V.

le 26 Février 1900

D'ordre Impérial

Le Docteur Abdullah
Tchak

Objet

(d) avec mille cinq
cents francs d'appointe-
ments.

Djordat Effendi (Vienne)
Sukriouty Effendi (Rome).
vient d'être nommé médecin
de l'Ambassade. Il a
Vienne (d). Ayant déjà
Rome
reçu ses frais de route
par l'entremise de
notre Légation à
Bruxelles il ne tardera
pas à rejoindre son
poste.

Veuillez me télégraphier
le jour de son arrivée
à Vienne. =
Rome

441 27 100 bon
526. Vienne.

TDVISAM
Kütüphanesi Arşivi
No. 2E.571.67

Sublime Porte

Ministère des Affaires Etrangères

Bureau de la Correspondance Chiffree

Télégramme

de S. E. Mahmoud Nedym Bey

à S. E. Cerfik Pacha

N.º 76

Vienne le 23 Mars 1900

13 Mars 1900
526

Reçu télégramme N.º 26
Le docteur Abdallah Djévdet
Effendi est arrivé aujourd'hui
à Vienne =

Sublime Porte

Ministère des Affaires Etrangères

Bureau de la Correspondance Chiffree

Télégramme

de S. E. Rischid Bey

à S. E. Evfiki Pacha

N. G. N. S. 280

Rome le 30 Mars 1900

Reçu télégramme N: 13

Su Kouty Effendi
medecin de cette cte
Il vient d'arriver à
Rome =

34 1900

TDVISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 571.63

Ambassade Impériale Vienne le 23 Août 1900

Ottomane

No. Gl. 24885

No. Sl. 219

D. A. Djerdet Effendi
à Marienbad.

Monsieur le Ministre,

En rentrant avant hier, à Vienne, j'ai appris, par des Cartes postales que le Dr Abdoullah Djerdet Effendi a adressé de Marienbad à quelques membres de l'Ambassade Impériale, qu'il se trouvait dans la dite ville balnéaire.

Il n'avait sans doute prévenu personne de son départ et sans ces cartes qu'il a peut être envoyées intentionnellement il nous aurait été impossible de savoir où il était.

J'ai eu de mon devoir de

Son Excellence
Ceşfik Paşa

Ministre des Affaires Étrangères de Sa Majesté Impériale Le Sultan

Constantinople

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.531.70

signaler le fait à Votre Excellence.

Je prie Votre Excellence de vouloir
bien agréer les assurances de ma très-
haute considération

Mahmoud Nedim

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 28.57171

Ambassade Impériale

Vienne le 20 Sept: 1900.

Ottomane

No. Gl. 24949

No. Pl. 250.

Réponse

Retour de D. Abdoullah

Djerdet Effendi

Monsieur le Ministre,

535 ²⁴ ^{TR} ¹⁰⁰ En réponse au télégramme Chiffre
que Votre Excellence a bien voulu m'adres-
ser le 18 courant, N^o: S^e: 463, j'ai l'honneur
de L'informer que le D^r: Abdoullah Djer-
det Effendi se trouve de retour à Vienne
depuis le 17³⁰ Août dernier.

Je prie Votre Excellence de vouloir
bien agréer les assurances de ma très
haute considération

Mahmoud Védin

Son Excellence

Cevfik Pacha

Ministre des Affaires Étrangères de Sa Majesté Impériale Le Sultan

Constantinople

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.5A1.72

EMG

19 Ebe 316.

Le grand
S. E. Beylik Pascha

a
Mohamed Mehmed Bey
Cenne

N^o C^o 40266
N^o S^o 214
le 2 N° 1900

Objet

MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
DIRECTION DES CHIFFRES
LE 2 2de 1900
N° 11

15 mars 1901
538

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2657173

Ahmed Cevdet
Effendi, medecin de l'hon^{or}
N° 2 sollicit sa nomination
comme second premier secretaire
de l'hon^{or} de N° 2 a Nieme
de nos autres commissions a
l'etranger.
Comme (aucun poste
de second premier secretaire
n'est vacant a l'hon^{or}
que'il est a nos commissions,
je vous d'ordre N° 2, vous
engager a en informer l'hon^{or}

Effendi de la façon que
vous jugerez convenable

en lui recommandant, de

se rendre à Cph. où il

pourrait faire parvenir

aux pieds du trône H^l

l'expression de ses sentiments

de dévouement et de son

désir de servir votre Auguste

Morté

de la manière
qui vous jugera
la plus convenable

Sublime Porte

Ministère des Affaires Etrangères

Bureau de la Correspondance Chiffée

Télégramme

de S. E. Mahmoud Nedim Bey

à S. E. Tefik Pachae

N. G. n. s. 271

Vienne le 13 Jhu 1900

MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
DIRECTION DES CHIFFRES
LE 13 Jhu 1900
N. G. n. s. 271

13 Jhu 1900
571

Notre consul G^l. a
Genèves m'informe de la
présence en cette ville
du Docteur Abdullah
Djerdet Effendi.
Ce dernier ayant quitté
Vienne sans me prévenir
ni solliciter un congé
que je lui aurais
certainement refusé,
j'ignorais son départ.

Sublime Porte

Ministère des Affaires Etrangères

Bureau de la Correspondance Chiffree

Télégramme

de S. E. Mahmon Nedim Bey

à S. E. Serifî Rachar

N° 275
Vienne le 15 8^{he} 1900

MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
DIRECTION DES CHIFFRES
LE 15 8^{he} 1900
N° 571

Suite à mon télégramme
N° 271.
Le Docteur Djerdet
Effendi est rentré à Vienne.
Il déclare avoir obtenu
directement un congé
pour se rendre à Paris et
prévenir qui de droit de
son retour par le voie de Genève.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.76

SUBLIME PORTE

MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES.

Le Secrétaire Général	Le Chef de Bureau	Le Rédacteur
	<i>Difery</i>	

Justine: 102.

*S. E. Télégramme
Turque Paris*

à

*Mahmoud Nedim Bey
Vienna*

*N.º G.º 39201
N.º S.º 163
le 18 Fe 1900*

Objet

*13 vli jar
55*

*Vous dépêché n.º 219.
Si le S.º Djordjet Offendi a
abandonné son poste dans le
but de s'enfuir, il y a lieu de
lui faire la notification nécessaire
et vous pourriez sur la date de cette notification
Veuillez vous en enquérir et
agir en conséquence. Vous voudrez
bien nous transmettre au fur et
à mesure des renseignements sur les faits et
gestes du susnommé s'il est
fugitif.*

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.77

Ambassade Impériale
Ottomane

Vienne le 30 Novembre 1900

N^o Gl. 25064

N^o S. 322

Demande de
Dr Abdoullah Djeudet Effendi

Monsieur le Ministre,

5 XII
1900

Le Dr Abdoullah Djeudet Effendi, médecin de l'Ambassade Impériale, est venu m'entretenir du désir d'offrir à la Bibliothèque de l'Empereur son ouvrage intitulé: "de la nécessité d'une école pour les éducateurs sociaux", ouvrage qu'il aura présenté au Congrès International de l'Education sociale, tenu dernièrement à Paris et auquel il doit avoir pris part en vertu d'une autorisation Impériale. - Il aurait aussi fait soumettre son ouvrage aux pieds du trône de notre Auguste Maître.

Le Docteur a ajouté qu'il tenait

Son Excellence

Cerfik Pacha

Ministre des Affaires Etrangères de Sa Majesté Impériale Le Sultan

Constantinople

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.57178

prête une supplique à l'adresse de
Sa Majesté l'Empereur et bon qu'il
fut à même de la faire parvenir direc-
tement à sa haute destination il avait
pu s'en entretenir préalablement.

Je lui ai alors répondu que ses attaches
officielles avec l'Ambassade Imp^{le} lui inter-
disaient formellement toute démarche de
ce genre et qu'il appartenait seulement
à l'Ambassade Imp^{le} lorsqu'elle serait
clairement autorisée par le Département Imp^{le}
de faire le nécessaire.

Après quelques objections accessoires il
finit par se rendre à mes observations.

Je prie maintenant Votre Excellence
de vouloir bien me faire savoir si je puis
donner suite à la demande du Dr Abdou-
lah Djevdet Effendi et agréer les assurances
de ma très haute considération

Mahmoud Nedim

Ambassade Impériale

Vienne le 4 Décembre 1900.

Ottomane

No. Gl. 25074

No. S. 328.

Réponse

D: Abdoullah Djevdet Effendi

Monsieur le Ministre,

558

J'ai eu l'honneur de recevoir le
télégramme que Votre Excellence a bien
voulu m'adresser le 2 cour: N^o: S^e: 274, concer-
nant le D: Abdoullah Djevdet Effendi.

Je me suis empressé d'en porter
le contenu à la connaissance de ce dernier,
tout en relevant l'opportunité ^{pour} lui, que je lui
recommandais vivement, de se rendre à
Constantinople, dans le but y indiqué.

Le Docteur m'a exprimé sa plus
profonde gratitude pour cette communi-
cation qui lui a ravivé l'espoir de voir

Son Excellence
Cevfik Pacha

Ministre des Affaires Étrangères de Sa Majesté Impériale le Sultan
Constantinople

TDVISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.80

bientôt ses vœux réalisés.

Pour ce qui est de se rendre à Constantinople, il m'a déclaré de la manière la plus formelle et catégorique que ce voyage lui était, à n'importe quel prix, tout à fait impossible.

Il a ajouté d'être prêt à faire, s'il le faut, parvenir d'ici aux pieds du Trône Impérial, l'expression de ses sentiments de dévouement et de son désir de servir Votre Auguste Maître.

Je prie Votre Excellence de vouloir bien agréer les assurances de ma très haute considération

Mahmoud Nedim

Ambassade Impériale Vienne, le 7 Décembre 1900.

Ottomane

No Gl. 25081

No S. 330

Depart pour
Budapest du D. Abdoul Djerdel Eff.

Monsieur le Ministre,

Le Docteur Abdoullah

Djerdel Effendi est venu m'entretenir de son intention de se rendre pour quelques jours à Budapest afin d'y visiter les curiosités de cette capitale.

Y'ai pensé ne pas devoir lui répondre négativement, le Docteur m'ayant prouvé lors de ses précédents déplacements à Marienbad, Paris etc. qu'il pouvait se passer de mon opposition ou refus de congé.

Comme cependant au cours de ce même entretien, il m'a laissé entendre

Mon Excellence.

Tersik Pacha.

Ministre des Affaires Etrangères de Sa Majesté Impériale le Sultan

et

et

et

Constantinople

que son voyage à Budapest seroit suivi
d'une prochaine excursion à Prague ainsi
que dans quelques autres villes principales
de la Monarchie. j'ai eu devoir en prévenir
Votre Excellence, pour que, le cas échéant,
Elle puisse me donner des instructions là
dessus.

Je prie Votre Excellence de
vouloir bien agréer les assurances
de ma très-haute considération.

Mahmoud Nedim

SUBLIME PORTE

MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES.

Le Secrétaire Général	Le Chef de Bureau	Le Rédacteur.
	<i>Dijon</i>	<i>Enin</i>

Secrét : 1189

S. E. Carlisle Ficko

*Mohammed Adoum Bey
Vienne*

*N^o G^e 40625
N^o S^e 1
le 2e janvier 1911*

Objet

Réponse

*Mr Abdoullah Djendel
Effendi*

*Je vous ai reçu la lettre
que vous m'avez bien voulu
m'adresser le 4 de ce mois,
n° 25087, 330 relativement
au Mr Abdoullah Djendel
Effendi.*

562.

*Les ~~explications~~ fonctionnaires
du point de vue ne peuvent
qu'attendre leur part pour
avoir obtenu préalablement l'avis
soit nécessaire à cet effet,
si possible de vous en*

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 28.526.84

à faire observer à ^{Epoules} ~~144~~ dans
le cas où il viendrait
de nouveau à lui faire
part de son désir
à déplacer
de faire des voyages dans
quelques parties de l'Inde
Henriette

10.2.1902

Le 10/2 1902
 N° d'arrivé 1294
 h. m. du
 Reexpédié à
 Signature de l'employé

Le 1902
 Transmis par
 h. m. du
 Commencé à
 Fini à
 Signature de l'employé

TÉLEGRAMME
 L'état n'accepte aucune responsabilité à raison du service de la télégraphie.

De	Pour	الى	عن
محلّي نومروسى	عدد كلمات	محلّي تاريخى	ساعت
N° du dépôt	Nombre de mots	Date du dépôt	Heures
			Minutes
			Macra ou soir
			Voies
			اشارات مخصوصه
			Indications non taxées

FOND GARE 47R 22 9 11 20 S. MINISTRE AFFAIRES ETRANGERES
 ON M'ANNONCE DE SAN REVO DECES DI SACK SEKIOUTI EFFENDI MPECI
 DE CETTE AMBASSADE IMPERIALE - N RECHTD

1902

579
 (Circular stamp with handwritten number and signature)

TDV ISAM
 Kütüphanesi-Arsivi
 No 2E.571.86

MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES
 LE 10. Février 1902
 N° 184

Tel,
 voir la dépêche
 adresser le
 sujet de la
 ndi.
 sion avait

Ambassade Impériale
Ottomane

Rome le 6 Aout 1802

N. G. 2784

N. G. 218

Succession

Isak Sekiouti

une annexe x
et un pli contenant
valeurs (à part).

Monsieur le Ministre,

^{M. de J.}
450
J'ai eu l'honneur de recevoir la dépêche
que votre Excellence a bien voulu m'adresser le
21 Juillet dernier, N. 48545, 133, au sujet de la
succession de feu Isak Sekiouti Effendi.

L'inventaire de la dite succession avait
été dressé à Bordighera par les soins du Consul
honoraire de cette ville avec le concours de Res-
soul Effendi, notre Consul Général à Gènes, le
lendemain même de la mort de Sekiouti
Effendi, c'est-à-dire le 10 février dernier.

Il résulte de cet inventaire que le
défunt, en outre de ses effets et d'une certaine

Votre Excellence
Leviz Pacha
Ministre des Affaires Etrangères de Sa
Majesté Impériale le Sultan.
etc. etc. etc.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No. 26.571.87

quantité de livres, de journaux, de papiers et de lettres, avait laissé une somme de francs 5887 (cinq-mille-huit-cent-quatre-vingt-sept) en or et billets de banque français.

Messoud Effendi, Imam de cette Ambassade Impériale, que j'avais envoyé sur les lieux à la nouvelle de la mort de Sekiouti Effendi m'a apporté à son retour, en outre des objets de bijouterie dont la liste est ci-jointe, une somme de 3360 (trois-mille-trois-cent-soixante) francs, or provenant de la succession du défunt et de plus, une valise cachetée du sceau du Consulat Impérial à Bordighera et qu'il m'a dit contenir certains papiers et objets.

J'ai immédiatement expédié cette valise sans la décacheter au Palais Impérial - Quant aux dits 3360 francs et aux objets de bijouterie, je les avais gardés en dépôt ici et je m'empresse de les expédier aujourd'hui à Votre Excellence, conformément à Ses ordres.

Pour ce qui est des effets et des autres livres, journaux et manuscrits que Messoud Effendi m'a dit avoir gardés à Gênes, je viens de lui écrire de les expédier à Votre Excellence avec un rapport sur l'inventaire de la succession et un compte détaillé de l'emploi fait des 2527 (deux-mille-cinq-cent-vingt-sept) francs précédents.

sur la succession pour frais et remboursement
de dettes.

Je prie Votre Excellence de vouloir bien
agréer les assurances de ma très haute consi-
dération.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 28.571.89

M. E. E. E.

Sublime Porte

MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES

Le Secrétaire Général	Le Chef de Bureau	Le Rédacteur

Télégramme
S. E. Levizik Raeha

Boite Hedabek: 43

à
Ressoul Ependi

Gênes

N^o G^o 48923

N^o S^o 262

le 16 août

1902

Objet

MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
DIRECTION DES COURRIERS
LE 16 août 1902
N° 564

13 14/101
1066.

D'ordre Impérial,
Vous êtes invité
à ~~venir~~ ^{venir} à Constantinople
en ayant ~~avec~~ tous les papiers
sans en perdre ~~un~~
seul, trouvés ~~au moment~~
de l'enregistrement, parmi
la succession d'Ishak
Sukuti ~~décédé~~ ^{décédé} dernière-
ment ~~en Europe~~ ^{en Italie}.

Embassade Impériale Vienne, le 19 mai 1903
Ottomane

No. G. 27558

No. S. 163

Dr Abdoullah Djerdet Effendi

699. ²¹ ⁷ ⁴⁰ Monsieur le Ministre,

En me référant à la conclusion de mon télégramme confidentiel du 31 mars dernier, No 105, je crois de mon devoir de signaler à Votre Excellence un fait qui confirme mon opinion déjà toute faite à l'égard du Dr Abdoullah Djerdet Effendi.

Je viens d'apprendre qu'il avait quitté Vienne depuis quelque temps pour se rendre à Paris d'où il se serait rendu à Londres.

Le but de ce voyage, de ce départ sans congé, sans avis, est trop clair pour que j'aie besoin d'y ajouter de commentaires.

Il touche mille cinq cents francs d'appointements pour continuer ses agissements contre le Gouvernement Impérial.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 28.571.51

Son Excellence
Cevfik Pacha,

Ministre des Affaires Étrangères de Sa Majesté Impériale le Sultan
etc. etc. etc. Constantinople

Je viens donc prier Votre Excellence de vouloir bien faire ouvrir une enquête pour constater l'exactitude de mes informations et dans l'affirmative, j'ai l'honneur de proposer la révocation de Djerdet Effendi, dont la conduite ici a été et est très louche pour ne pas dire de plus.

Je prie Votre Excellence de vouloir bien agréer les assurances de ma très haute considération.

Mahmoud Cédim

M. S. E. *Paris* *E. S. S.*

V^v

S. E. *Abdullak*
Özvedet Effendi Paşa

à
Musurus Paşa et à Musur Paşa
Londres, Paris

N^o G^o 52786 - 52787
N^o S^o 140 - 149
le 27 Mai 1903

Objet

338 - 339
27 Mai 1903

366 Londres.
459 Paris.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No: 26.541.93

Le Dr *Abdullak*
Özvedet Effendi, médecin
de l'Empereur et de l'Impératrice
même qu'a quitté son
poste sans autorisation
se serait rendu à Paris
(et de là à Londres.)
Cevilly vous renseigne
et me faire savoir
si *Özvedet Effendi* est
déjà arrivé (à Paris)
(Londres) et, dans l'affirmative

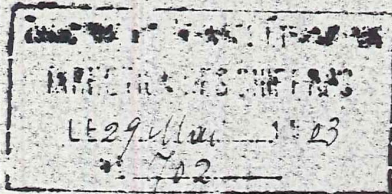
Télégramme

de S. S. M. M. Cacha

à S. S. C. C. Cacha

Londres Le 28 Mai 1903

N° 284

13 mai
366

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.571.94

Reçu télégramme n° 140.

Le docteur Djodet
Lpendi a en effet été
à Londres dernièrement.
Il y est resté environ
une semaine et est
réparti il y a une
huitaine de jours et qu'il
allait rentrer à Trienne
en passant par Bruxelles
et Paris. Bien que je
ne le connusse pas, il est
venu me faire visite
le lendemain de son
arrivée à Londres et a
vu les secrétaires à
plusieurs reprises. Il m'a
dit qu'il voyageait pour
se distraire, mais il ne

Sublime Porte

Ministère des Affaires Etrangères

BUREAU DE LA CORRESPONDANCE CHIFFRÉE

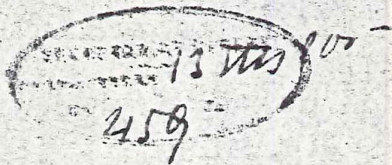
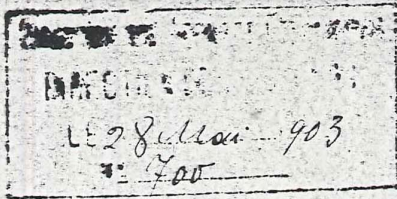
Télégramme

de T. C. Munir Pacha

à T. C. Cevrik Pacha

Paris Le 28 Mai 1903

N° 272

Reçu Télégramme N° 449.

Personne y mentionnée
arrivée ici deux semaines
avant est partie pour
Londres. De retour ici
hier se rendra Vienne
après demain.

TÜV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.95

Sublime Porte

MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES

Le Secrétaire Général	Le Chef de Bureau	Le Rédacteur
<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>

L'édiret: 502

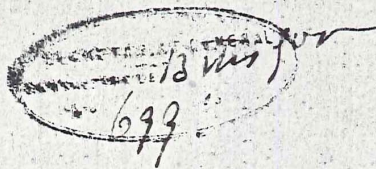
S. E. *[Signature]* Pacha

à
Mohamed el Behi Bey
Géme

N° G¹ 5315
N° S¹ 135

le 13 *[Signature]* 1902
Objet

Réponse
à Abdoulhak
Djerdet Ept.
1 annexe

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.56

au télégramme
et
Le rapport à la
Dépêche de C. G. le date
des 31 et 19 et 19 et 19
des 105 et 103
de vous transmettre
ci-joint copie d'une
communication de J. W.
à Grand Rejir Comman
de Abdoulhak Djerdet

Sublime Porte

MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES

Le Secrétaire Général	Le Chef de Bureau	Le Rédacteur
<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>

Conduite 187.

S. E. *[Signature]*

à

S. E. Achmet Bey

Boume

N^o G^o

4854

N^o S^o

133

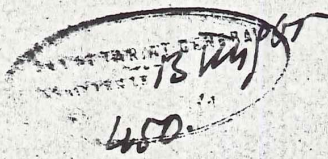
le 24 Mars 1903

*En succession
de feu Ishak Subut*

Objet

*Succession de Sukuti
Effand*

*Effendi que dont je
vous avais prie
d'envoyer à mon
père par mon
télégramme en
date du 15 février
N° 46085, 32,
d'envoyer à mon
père nous e'vant pas
parvenue jusqu'ici,
je viens, sur
une requête de
la mère du
defunt, vous*

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.571.97

précie de vouloir
bien ^{nous les} s'acquiescer
au plus tôt et
mon serf pour
les fins requises.

Veuillz

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.5A158

Sublime Porte

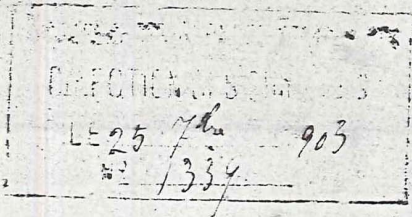
Ministère des Affaires Etrangères

BUREAU DE LA CORRESPONDANCE CHIFFRÉE

Télégramme

de S. E. Nispet Ziya
à S. E. Mehmed Ziya
Paris Le 26 juil 1923

N° 419

Votre Ambassadeur
Vienna m'a communiqué
télégramme ministériel
concernant A. Djordjevic.

Cet individu, à qui
j'ai signifié ordre de
Votre Auguste Maître,
a refusé obéir et a ajouté
qu'il n'avait pas ordre
à recevoir du Govt Turc.

re	Le Chef de Bureau	Le Rédacteur
	<i>Deforgues</i>	<i>Leuninger</i>

Pedoret : 1305 1/2

Geoffroy Pacho

Muni Pacho
Paris

59191
217

le 21 9/18 1904

Objet

Abdullah Djodet

1 annee -

467

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.100

NM

Abdullah Djodet

depuis que vous d'avez été

en Colais je reconnais des

publications subversives à

Geneve. Je vous prie

la communication ci-jointe

la copie de l'Or. le Grand

vezi, vous informer que

son cas a été referé à

la Justice.

U

Legation Impériale Ottomane
à Berne

le 5 Novembre 1914

N° 315 g

Objet

Décret d'Expulsion
d'Abdullah Djerdet

17.11.14
230

Monsieur le Ministre,

À la suite des démarches
pressantes et énergiques que j'ai eu
devoir faire auprès du Gouvernement
Suisse pour la punition et l'expulsion
d'Abdullah Djerdet qui s'était réfugié à

H.

Veuillez agréer

l'assurance de ma haute

Ministre des Affaires Étrangères de l'Empire Ottoman

TDVISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 28.571.101

à des publications obscures et
hostiles, le Conseil fédéral dans
sa séance du 26 Octobre dernier
a décidé l'expulsion du territoire
helvétique de cet individu.

Pour l'édification de
Vos Excellences, j'ai l'honneur
de transcrire, ci après, la teneur
du décret édicté au sujet de
cette expulsion par le Conseil
fédéral :

"Le Conseil fédéral, vu le
rapport du ministre public
"de la Confédération du 26
"Octobre 1904 duquel il ressort
"les faits suivants :

"Le 18 Mars 1900 le Conseil

"fédéral décida d'adresser un
"avertissement à un certain
"nombre de ressortissants otto-
"mans domiciliés à Genève,
"à cause des attaques immo-
"dérées qu'ils dirigeaient depuis
"le territoire Suisse, contre le
"Sultan et son gouvernement.
"Le docteur en médecine Djer-
"det Abdullah se trouvait pas-
"sés les personnes arabes. Djer-
"det cessa son agitation à la
"suite de sa nomination au
"poste de médecin d'une
"ambassade ottomane, et
"il quitta Genève, avant que
"l'avertissement du Conseil

"fédéral peut lui être com-
"muniqé"

"En Septembre 1903.
"il fut expulsé d'Autriche
"pour voies de fait com-
"mises sur son supérieur.
"L'Ambassadeur de Turquie
"à Vienne. Après avoir séjourné
"un peu de temps à Paris, il
"retourna à Genève et reprit
"ses anciennes polémiques
"contre le gouvernement Ottoman.
"Malgré l'avertissement
"du conseil fédéral qui lui
"fut alors communiqué, Jindel
"a publié dernièrement, un pam-
"phlet obtene et outrageant

" contre le Sultan et ses mi-
"nistres.

" En application de
" l'article 70 de la Constitu-
" tion fédérale, arrête:

" 1° Djerdet Abdullak,
" fils de Hadji Curmer et de
" Lavinia Mustapha, né le 17^e
" janvier 1869 à Arabkir (Aus-
" que). Docteur en médecine et
" expulsé du territoire de la
" Confédération suisse."

" 2° Le présent arrêté sera
" communiqué au gouvernement
" du Canton de Genève, qui en
" donnera connaissance à l'intéressé.
" Le Djerdet, ainsi que ses disposi-

"Lions de l'article 63 A du
"Code pénal fédéral du 1er jan-
"vier 1853."

3e Le Département fédéral
"de justice et police est chargé"
"de l'exécution du présent arrêté."

En exécution de
cette décision du Conseil
fédéral, mercredi dernier
2 Courant, à minuit
Abdullah Djerdet fut conduit
à la frontière par la garde-
merie fédérale.

Veuillez agréer, Monsieur le
Ministre, les assurances de ma
très haute considération.

J. Henning

P.S. Plusieurs personnes appartenant
à l'opposition et quelques jour-
nales influents ont fait des démar-
ches auprès du Conseil fédéral pour faire
rapporter cette mesure d'expulsion. Grâce
à mes nouvelles démarches cette
mesure a été maintenue et
le décret d'expulsion a été
exécuté dans toute sa teneur.

G. M.

Légation Impériale Ottomane
à Berne

le 29 Mars 1914.

N° 322^{II}.

Objet

Suite
Affaire Abdallah
Djerdet.

5 XII
467

Monsieur le Ministre,

J'ai eu l'honneur de recevoir avec son annexe, la dépêche de Votre Excellence en date du 21 de ce mois, concernant Abdallah Djerdet.

Je crois utile de rappeler

Votre Excellence

Corfiş Paşa

Ministre des Affaires Étrangères de S. M. H. Sultan

TÜRK İSAMI
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.5A1.108

H.

à Votre Excellence que par mon
rapport daté du 5 courant
N° 315 " 9. j'ai eu l'honneur
de L'entretenir des agissements
d'Abdullah Djerdet et du résultat
de mes démarches auprès du
Conseil Fédéral qui a bien
voulu procéder à son expulsion.

Cet individu ayant quitté
depuis le 2 Novembre dernier
le territoire helvétique il a été
mis fin à ses publications
subversives.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.109

Il est toutefois nécessaire
comme Votre Excellence me le
fait savoir dans sa dépêche
précitée que cet individu dont
la conduite a été flétrie et punie
par le Gouvernement Autrichien
et le Gouvernement Helvétique

Soit également déféré à la
justice de votre pays pour
qu'il subisse la condamnation
prévue par les lois.

Veuillez agréer, Monsieur
le Ministre, les assurances de
ma très-haute considération.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571110

L. Mounier

Le Secrétaire Général	Le Chef de Bureau	Le Rédacteur
<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>

Justice : 245

S. E. *[Signature]*

à *[Signature]*
[Signature]

N. G. *[Signature]*
N. S. *[Signature]*

le *[Signature]* 190

Objet

Réponse
sentence rendue
contre Abdoullah
Gjindet
1 annee

15.3.1905

13 ans
188

TDVISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.111

[Signature] auraport
 que vous avez bien voulu m'adresser
 de G. G. en date du 27 Octobre
 n. n. 322. 11. je vous
 ai transmis
 ci-joint une copie légalisée
 de la sentence rendue par
 le Cour Commune de G. G.
 contre Abdoullah Gjindet.
 Je prie V. G. de
 vouloir bien agréer tous
 les vœux de mon dévoué

[Signature]

فأرجيه نظارت جلیبه

ناظر بنام حضرت

۱۹۰۴ سنه سنه جنوه شهر نوه ملتجی سیلی اولارانه بولونمیش جیره ده حکمت سابقه مزک
 مراجعات الیه وی اوزورینه ایسویکجه جیره ریتجی ایسویکجه آخراجه در قرار اتخاذ
 ایلمیش. بوبله برقراری اتخاذ ایتمه احوال واسباب سینه بس سنه دری تماماً
 زائل بولونمیشی دوستونه رک، دورت آی اول، در فووله ده فردیه ایسویکجه
 حکومت مازالیه ایتمک. حکومت مازالیه ایتمک. ۲۰ ایلول ۱۹۰۴
 تاریخلی جوابنامه سنه قرار واقع لغو ایلمه س ایلمه ده اولجه اخبار و مدت
 اقامت طرفنده تحدید ایلمک شرطیه له ایتمه دیکم وقت، ایتمه دیکم وقت
 ایسویکجه ده قالا بیه حکم یلدر یلدر بوبله بر شرطیه حریت بر و سیاه
 بر قید تکبیر ایتمه بکنده بوقیدک ده ازاله سی ایکن، دیپلوماتی
 طریقیه، نظارت جلیبه نیک تو طرفی استعا ایله مع

ایسویکجه
 طبع
 ۱۹۰۴
 ۲۸
 ۱۹۰۴
 سنه
 سنه
 سنه

TDV İSAM
 Kütüphanesi Arşivi
 No 2E.571.112

2.2.1128
 16.2.1912

کتابخانه ملی کهنه کتب

۵

ماده بی نظری برنی عبد حلیم پاشا هفتادین

پاریس

۹۹۷۵/۹۹۹

دو نوبت اخذ هفتادین

۱ مارچ ۱۹۰۵ - ۲۵ مارچ ۱۹۰۵ در روز تیران علیہ جناب نظام تباھیاری بیضا جوابید سدر
و بان سفارقی طلبه سابقه عدایه جودت بکله اسویجہ دره بلا قید و شرط سیاحت و اقامت ابدی ایچی پاریس
اسویجہ سفیری تر و نده تنبات مقصودہ بولنامه ایدی . حضرت الیرک حکومت بتوی نده بویا بده آلدی
بر قطع تیران جوابید دره بر سوی الیه مقصودہ اولی اتحا ز ایلیم قرارک کرد آلتی ایچیو بهیم بر بیج موجود اولدی و
مع ماضیه کنیزی طرفتہ طلبه واقع اولور . اسویجہ دره اقامتہ مساعدہ ایلیس مقدر بولدی بیانه و اتحار قاضیه
اولفله عرصه معلوماته ابتداء اولدی اولجا بده امر و فرمائیه هفتت مه لال امر کرد .

پاریس سفیری
صحة

۱۹۰۵

25. 4. 1913

6. 5. 1913

TÜRK İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.113

10/11

S. P.

-

Fugitifs

-

C 500
D 23

a	Small	26193	56
86	"	2879	60
"	"	2837	61
"	"	2887	64
"	"	20577	266
"	Thin	11100	178

Nomination d'Ali Kemal
 Bey, comme 2ème Secrétaire de
 la Légation Imp. à Bruxelles et
 Adossidès Bey
 1897

-

Tenillez aprés,
Monsieur le Ministre,
les assurances de ma
plus haute considération

J. de ...

Secrétaire de la Légation
Impériale à Bruxelles
se trouvant actuellement
à Paris et à Adossidès
Bey, fils de feu Adossidès
Pacha, ancien Prince
de Samos.

La notification prescrite
a été faite aux susnommés
le 30 juillet dernier.

Alli Kemal Bey
vient d'y faire la réponse
et annexée tandis qu'Adossidès
Bey ne nous a pas encore
fait parvenir jusqu'à ce
jour sa réponse.

Ambassade Impériale
Ottomane

Paris, le 10 Août 1901

N° 17489/286

Objet

Ali Kemal et Adissidis Bey

1er avis

Monsieur le Ministre,

19 VIII
898. 201

Conformément à
la dépêche de Votre Excellence
en date du 21 Juillet dernier
sub n° 43355/178, j'ai fait
faire la notification nécessaire
à Ali Kemal Bey, 2ème

Voy Excellence

Eccefik Pachà

Ministre des Affaires Étrangères de C. M. I. le Sultan

MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES

Le Secrétaire Général	Le Chef de Bureau	Le Rédacteur
<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>

Redoret : 1305 1/2

S. E. *[Signature]* *[Signature]*

[Signature] à *[Signature]*
[Signature]

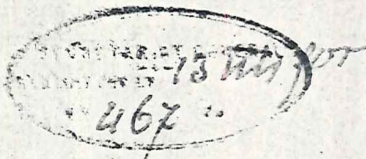
N. G. *[Signature]*
N. S. *[Signature]*
le *[Signature]* 1904

Objet

Abdullah Djoudet

1 annee -

[Signature]

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.521.113

Abdullah Djoudet
vous prie de vous adresser
au Palais de Commerce de
publifications subsistantes à
Genève, je vous prie de
la communication ci-jointe
la copie de l'avis de la
veur, vous informer que
son cas a été referé à
la Justice.

Le Secrétaire Général	Le Chef de Bureau	Le Rédacteur
<i>MM</i>	<i>Dejeu</i>	<i>Salen</i>

Conduiteurs 187.

S. E. *Yerli Paşa*

à

S. P. Rechin Bey

Rome

N° G¹

4855

N° S¹

133

le *14* *février* 1901

Objet

*Subscription de Sukuti
Effendi*

*13 km 1/2
400*

*Il s'agit de la
de son *Yshah* Subah*
En succession
Effendi que dont je
vous envoie jeie
d'envoyer ~~à mon~~
~~deja~~ *gras* ~~mon~~
seulement en
date du 15 février
N° 46085, 32,
d'un ~~vous~~ *à mon* ~~eff.~~
ne ~~ne~~ *e* ~~vous~~ *pas*
provenant jusqu'à
je viens, ~~en~~
une requête de
la même du
de ~~vous~~ *vous*

TDVISAM
Kütüphanesi Arsivi
No 2E.571.120

Légation Impériale Ottomane
à Berne

le 5 Novembre 1914

N° 3159

Objet

Décret d'expulsion
d'Abdullah Spodet

17.11.14 fit
230

Monsieur le Ministre,

A la suite des démarches
pressantes et énergiques que j'ai eu
devoir faire auprès du Gouvernement
Suisse pour la punition et l'expulsion
d'Abdullah Spodet qui s'est vu

Veuillez agréer

l'assurance de ma haute

Ministre des Affaires Étrangères de l'Empire Ottoman

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.571.121